

Історіографія історії України

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>третьій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>032 Історія та археологія</i>
Освітня програма	<i>Історія</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>3 кредити ЄКТС/ 90 год. (лекції – 14год.; семінарські заняття -12 год.; реферат – 10 год.; самостійна робота – 64 год.)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік, модульна контрольна робота, реферат</i>
Розклад занять	<i>Заняття розпочинаються з 01.10 поточного навчального року. Лекції (щотижня починаючи з 5-го тижня), Семінарські заняття (щотижня бажано з 6-го тижня) З розкладом занять знаходиться за посиланням rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: проф., д.і.н., Хитровська Юлія Валентинівна, 066-774-57-72; Khytrovska.Iuliia@lil.kpi.ua; Семінарські: проф., д.і.н., Хитровська Юлія Валентинівна, 066-774-57-72; Khytrovska.Iuliia@lil.kpi.ua</i>
Розміщення курсу	<i>Курси розміщені на дистанційній платформі «Сікорський» із застосуванням платформ Google classroom: 3s365ce</i>

2. Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом вивчення навчальної дисципліни "Історіографія історії України" є закономірності нагромадження знань і розвитку української історичної думки, становлення й збагачення української історичної науки виключно в контексті дослідження історії України (без розгляду внеску українських істориків у студіювання світової історії, історії зарубіжних країн тощо).

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів **компетентностей** згідно з вимогами освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти:

ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та оцінки сучасних наукових досягнень, системного наукового мислення на основі загального культурного кругозору та фахових компетентностей історика-дослідника.
ЗК-2	Здатність до генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, розв'язання актуальних наукових та соціокультурних проблем.
ЗК-3	Здатність проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей,

	синтезувати теоретичні знання (концепції) з результатами власних досліджень.
ЗК-4	Здатність пропонувати нові дослідницько-інноваційні проекти та самостійно їх реалізовувати.
ФК-1	Здатність самостійно організувати науково-дослідницьку діяльність, генерувати нові ідеї та аналітичні підходи при створенні власних дослідницьких програм і проєктів, використовуючи сучасні теорії, методи та інформаційно-комунікаційні технології
ФК-3	Здатність до критично-оцінювального ставлення до історичної спадщини попередніх поколінь дослідників, їх досвіду, а також результатів сучасних досліджень, виявлення й аргументованої критики фальсифікованих і псевдонаукових розробок за спеціальністю історія та археологія
ФК-5	Здатність давати експертну оцінку науковим працям зі спеціальності історія та археологія, виконувати функції наукового керівника і консультанта, а також наукового редактора текстів зі спеціальності історія та археологія, співпрацювати з редакторами власних наукових робіт.
ФК-6	Здатність забезпечувати високий рівень якості власних наукових та науково-методичних праць.
ФК-7	Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати перспективні наукові проблеми в рамках спеціальності історія та археологія й пропонувати шляхи їх вирішення.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набудуть таких загальних **програмних результатів навчання:**

ПРН-1	Уміти детально проектувати та переконливо представляти проєкт колективної науково-дослідної роботи для вирішення важливої проблеми в галузі.
ПРН-5	Знати, враховувати й переосмислювати наявні історичні й джерелознавчі наукові концепції.
ПРН -6	Уміти вдосконалювати наявні в межах області досліджень знання, застосовувати для цього історичний досвід.
ПРН-7	Уміти оцінювати й обґрунтовувати актуальність розробки й апробації історичних тем.
ПРН-10	Уміння презентувати результати дослідження у фаховому середовищі та для широкого загалу.
ПРН-12	Уміти на основі знань завершити оригінальне наукове дослідження у формі структурованої дисертаційної роботи, забезпеченої необхідним науковим апаратом.
ПРН-15	Уміння набувати знань, необхідних для саморозвитку та самовдосконалення упродовж життя, вміння нести відповідальність за навчання інших.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

В структурно-логічній схемі програми підготовки фахівця навчальна дисципліна «Історіографія історії України» входить до переліку вибіркового дисциплін, спрямованих на формування спеціальних компетентностей дослідника за темою дисертаційного дослідження.

Пререквізити - дисципліна має міждисциплінарні зв'язки для оволодіння загальнонауковими компетентностями із такою дисципліною, як «Філософські засади наукової діяльності» та дисципліною необхідною для здобуття глибинних знань зі спеціальності «Історичне джерелознавство».

Постреквізити - дана навчальна дисципліна формує науковий світогляд у аспірантів із освітньої програми «Історія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та є основою для підготовки історіографічного огляду й аналізу джерельної бази у власній дисертаційній роботі.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Історіографія історії України з давніх часів до кінця XIX ст.

Тема 1.1. Історіографія давньої історії України.

Тема 1.2. Київська Русь та Галицько-Волинське князівство в історичній літературі.

Тема 1.3. Особливості розвитку історичних знань в українських землях в XIV – I половині XVII ст.

Тема 1.4. Історіографія часів Хмельниччини та складання державності українського народу.

Тема 1.5. Розвиток історичних знань в Україні в першій половині XVIII ст.

Тема 1.6. Формування наукових основ української історичної думки (друга половина XVIII – перша третина XIX ст.).

Тема 1.7. Становлення та розвиток української історичної науки в середині та другій половині XIX ст.

Розділ 2. Українська історична наука в XX – на початку XXI ст.

Тема 2.1. Історіографія історії України на межі XIX–XX ст.

Тема 2.2 Українська історична думка в часи національно-державного відродження України на початку XX ст.

Тема 2.3 Радянська історична наука та формування її зарубіжних центрів. Історична наука в період сталінського тоталітаризму.

Тема 2.4. Розвиток історичної науки в УРСР в умовах хрущовської «відлиги».

Тема 2.5 Стан української історичної науки в період застою (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.).

Тема 2.6. Особливості розвитку української історичної науки в період кризи радянської системи (друга половина 1980-х – початок 1990-х рр.).

Тема 2.7. Відродження традицій національної історіографії в незалежній Україні (90-ті рр. XX – початок XXI ст.): проблеми та перспективи.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для підготовки до лекційних, семінарських занять, модульної контрольної роботи, самостійної роботи тощо використовується базова та додаткова література (надалі – література). Література, яку треба використовувати для опанування дисципліни, опрацьовується аспірантом самостійно із застосуванням інтернет-ресурсів, Google classroom та методичного кабінету кафедри історії. В умовах дистанційного навчання можна готуватись за допомогою розміщеної в е-вигляді літературою в Google classroom з дисципліни та методичного кабінету кафедри.

4.1 Базовою літературою

1. Калакура Я. С. Українська історіографія: Курс лекцій. К.: Генеза, 2004. 495 С. (<http://surl.li/amfsn>).
2. Колесник І. І. Українська історіографія (XVIII – початок XX століття). К.: Генеза, 2000. 256 С. (<http://surl.li/amfsq>).
3. Колесник І. І. Українська історіографія: концептуальна історія / За ред. В. Смолія. К.: Інститут історії України НАН України, 2013. 566 С. (<http://surl.li/amfsr>).
4. Коцур В. П., Коцур А. П. Історіографія історії України. Чернівці, 1999. 520 С. (<http://surl.li/amfst>).
5. Потульницький В. А. Україна і всесвітня історія. Історіографія світової та української історії XVII–XX століть. К.: Либідь, 2002. 480 С. (<http://surl.li/amfsv>).

4.2 Додатковою літературою

6. Антонович В. Б. Моя сповідь. Вибрані історичні та публіцистичні твори. К.: Либідь, 1995. 816 С. (<http://surl.li/amfsw>).
7. Антонюк О. В. Деякі питання формування історичної самосвідомості українського народу // Український історичний журнал. 1993. № 11–12. С. 80–86 (<http://surl.li/amfsz>).

8. Археологія та стародавня історія України: Курс лекцій / Чмихов М. О., Кравченко Н. М., Черніков І. Т. К.: Либідь, 1992. С. 8–40. (<https://www.twirpx.com/file/1632464/>).
9. Бадзьо Ю. Знищення та русифікація української історії в советській Україні // Український історик. 1982. Ч. 1–2. С. 54–64. (<http://resource.history.org.ua/item/10693>).
10. Багалій Д. Історіографічний вступ // Нарис історії України на соціально-економічному ґрунті. Т.1. Історіографічний вступ і доба натурального господарства. Харків: ДВУ, 1928. С. 3–124 (НБУ ім. В. Вернадського).
11. Багалій Д. І. Нарис української історіографії. К.: Друк. ВУАН, 1923. Т. 1. 138 С. (<http://surl.li/amfta>).
12. Білокінь С. Про становище історичної науки в Україні // Український історик, 1990. Ч. 1–4. (http://history.org.ua/LiberUA/UkrIst1_1990/UkrIst1_1990.pdf)
13. Богдашина О. М. Д. І. Багалій у сучасній українській історіографії // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки». 2017. Вип. 25. С. 98–107 (<http://surl.li/amftf>).
14. Бойченко І. В. Філософія історії: Підручник для студентів вищих навч. закладів. К.: Знання, 2000. 724 С. (https://chtyvo.org.ua/authors/Boichenko_Ivan/Filosofii_istorii/).
15. Брайчевський М. Возз'єднання чи приєднання // Твори. К., 2000. (<http://surl.li/amftj>).
16. Бондар В. Сучасна українська історіографія: підсумки і виклики // Історіографічні дослідження в Україні. 2014. Вип. 25. С. 95–113. (<http://surl.li/amftk>).
17. Ващенко В. П. Советская историография о социально-экономическом развитии Украины в период феодализма: Учебное пособие. Одесса: ОГУ, 1982. 125 С. (Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого).
18. Ващенко В. В. Лекції з історії української історичної науки другої половини ХІХ – початку ХХ ст. (М. Костомаров, В. Антонович, М. Грушевський). Дніпропетровськ: ДДУ, 1998. 140 С. (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0001902>).
19. Верба І., Юркова О. Київська історична школа М.С. Грушевського: організаційно-технічні моменти // Український історик. 1996. № 1–4. С. 268–284. (<http://surl.li/amftp>).
20. Верба І. Олександр Оглоблин. Життя і праця в Україні. К.: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 1999. 384 С. (НБУ ім. В. Вернадського).
21. Віднянський С. В. Заснування та діяльність Українського вільного університету – першої української високої школи за кордоном (1921–1945 рр.) // Український історичний журнал. 1994. № 4. С. 41–54 (<http://surl.li/amfts>).
22. Винар Л. Олександр Петрович Оглоблин 1899–1992. Біографічна студія. Нью-Йорк; Торонто; Київ; Париж: Українське історичне товариство, 1994. 80 С. (короткий виклад: <http://litopys.org.ua/coss3/ohl03.htm>)
23. Водотика С. Г. Нариси історії історичної науки УСРР 1920-х років. – К.; Херсон: Інститут історії України НАН України, 1998. 172 С. (Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого)
24. Галаган В. Олександра Єфименко // Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. К.: Україна, 1995. С. 409–415. (<http://resource.history.org.ua/item/0001272>)
25. Галицько-Волинський літопис. Дослідження, текст, коментар / За ред. М. Ф. Котляра. К.: Наукова думка, 2002. 395 С. (повний варіант на кафедрі, в короткому варіанті можна знайти: <http://litopys.org.ua/links/galvol.htm>)
26. Геродот із Галікарнасу. Скіфія. Найдавніший опис України з V ст. перед Христом. К.: Довіра, 1992. 75 С. (<http://surl.li/amftv>).

27. Гелей С. Василь Кучабський: Від національної ідеї до державності: Українська консервативна політична думка першої половини ХХ ст. та її вклад в історичну науку. Львів, 1998. 532 С. (НБУ ім. В. Вернадського)
28. Герасимчук В. Михайло Грушевський як історіограф України // Записки НТШ. Т. XXXIII. Львів, 1922. С. 1–26. (<http://surl.li/amftx>).
29. Гермайзе О. В.Б. Антонович в українській історіографії // Україна. 1928. Кн. 5 (30). С. 17–32. (https://chtyvo.org.ua/authors/Ukraine/1928_Knyha_5/).
30. Гирич І. Чи суперечить національний міф історичній правді? // Українська історична дидактика: Міжнародний діалог (фахівці різних країн про сучасні українські підручники з історії): Зб. наук. ст. К., 2000. С. 47–54. (<https://inlnk.ru/agDPQ>).
31. Голобуцький В. О. Проблема козацтва в українській та іноземній історіографії XVI – першої половини XVIII ст. // Українській історичний журнал. 1960. № 1. С. 109–117. (<http://resource.history.org.ua/issue/journal/1994/1>).
32. Горський А. А. Ще раз про роль норманів у формуванні Київської Русі / Український історичний журнал. 1994. С. 3–9. (<http://history.org.ua/JournALL/journal/1994/1/2.pdf>).
33. Грицак Я. Й. Нарис історії України: Формування модерної української нації XIX–XX ст. К.: Генеза, 1996. 360 С. (<http://history.franko.lviv.ua/PDF%20Final/Grycak.pdf>).
34. Грушевський М. С. Звичайна схема «руської» історії й справа раціонального укладу історії східного слов'янства // Твори у 50 т. Т. 1. Львів: Світ, 2002. С. 75–82. (<https://inlnk.ru/57oM5>).
35. Грушевський М. С. Очерк истории украинского народа. 2-е изд. К.: Либідь, 1991. 400 С. (https://chtyvo.org.ua/authors/Hrushevskiy/Ocherk_ystoryu_ukraynskoho_naroda_vyd_1990_ros/).
36. Грушевський М. Українське Наукове Товариство в Києві й його наукове видавництво // Записки Укр. наук. Т-ва в Києві. 1908. Кн. 1. С. 3–15. (<https://inlnk.ru/9PDMw>).
37. Гуржий А.И. Штрихи к портрету «настоящего историка» (о Д. И. Бантыш-Каменском) // История Малой России от водворения славян в сей стране до уничтожения гетьманства. К.: Час, 1993. С. 5–16. (Бібліотека музею Гетьманства)
38. Дашкевич В. Михайло Грушевський – історик народницького чи державницького напрямку? // Михайло Грушевський і українська історична наука. Матеріали наукових конференцій. Львів, 1999. С. 65–85. (<https://inlnk.ru/BpvJv>).
39. Джерела й історіографія козацько-гетьманської доби (XVII–XVIII ст.) // Енциклопедія українознавства: загальна частина: В 3 т. К., 1994. Т. 1. С. 397–400. (<http://litopys.org.ua/encycl/eui.htm>).
40. Дисциплінарні виміри української історіографії: Колективна монографія / Відп. ред. та кер. авт. кол. О. А. Удод. К.: Інститут історії України НАН України, 2015. 462 С. (https://chtyvo.org.ua/authors/Zbirnyk_statei/Dystsyplinarni_vymiry_ukrainskoi_istoriohrafii/).
41. Дорошенко Д. Огляд української історіографії. Державна школа: Історія. Політологія. Право. К.: Українознавство, 1996. 256 С. (<https://inlnk.ru/xvm4M>).
42. Дорошенко Д. «История Русов» як пам'ятка української політичної думки другої половини XVIII століття // Хліборобська Україна. Відень, 1921. Кн. 3. С. 181–198. (Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого).
43. Дядиченко В. А., Лось Ф. Є., Сарбей В. Г. Розвиток історичної науки в Українській РСР. К.: Наукова думка, 1970. 80 С. (<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3185/file.pdf>).
44. Єфименко О. Я. Історія українського народу / під ред. Д. І. Багалія. Вип. 1. Харків: ДВУ, 1922. 168 С. (<https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=9378>).
45. Журба О. І. Київська археографічна комісія, 1843–1921. Нарис історії і діяльності. К.: Наукова думка, 1993. 187 С. (<https://inlnk.ru/oeg50>).

46. Зайцева З. І. Українське наукове товариство у контексті інституційних процесів в українській науці початку ХХ століття // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. Збірник статей. К., 2001. Вип. 4. С. 124–137. (НБУ ім. В. І. Вернадського).
47. Замлинский В. А. Н. И. Костомаров – историк // Исторические произведения. Автобиография. К.: КУ, 1989. С. 23–31. (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0011249>).
48. Івакін Г. Ю. Оповіді про стародавній Київ. К.: Радянська школа, 1982. 111 С. (https://chtyvo.org.ua/authors/Ivakin_HYu/Opovidy_pro_starodavnii_Kyiv/).
49. Іваненко А. Дмитро Яворницький // Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. К.: Україна, 1995. С. 415–420. (<http://resource.history.org.ua/item/0001272>).
50. Іванко А. Б. Історики України ХІХ–ХХ ст. (нариси української історіографії). Кіровоград, 2001. 382 С. (Наукова бібліотека імені М. Максимовича).
51. Ісаєвич Я. Проблема походження українського народу: історіографічний і політичний аспект // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: Збірник наукових праць. Львів, 1995. Вип. 2. С. 3–17. (<https://inlnk.ru/MjDRA>).
52. Історія Русів / Пер. І. Драча; вступна стаття В. Шевчука). К.: Радянський письменник, 1991. 318 С. (<http://litopys.org.ua/istrus/rusiv.htm>).
53. Історія українського козацтва: Нариси: У 2 т. Т. 2. К.: Києво-Могилянська академія, 2007. 724 С. (<http://resource.history.org.ua/item/0009606>).
54. Історична міфологія в сучасній українській культурі: матеріали досліджень / ред. кол.: М. Попович, В. Горський та ін. К.: Стилос, 1998. 120 С. (бібліотека Інституту філософії НАН України).
55. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник. (В. Литвин та ін.). К.: Вища школа, 2002. 403 С. (https://archive.org/details/istorichna_nauka).
56. Історіографія історії Української ССР. К.: Наукова думка, 1986. С. 386–458. (<http://resource.history.org.ua/item/0006541>).
57. Історіографія проблеми формування української народності // Українська народність: нариси соціально-економічної та етнополітичної історії. К.: Наукова думка, 1990. С. 12–40. (<https://inlnk.ru/KeNVz>).
58. Кармазіна М. С. Ідеї державності в українській політичній думці (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). К., 1998. 350 С. (НБУ ім. В. Вернадського).
59. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Либідь, 1995. 224 с. (<https://inlnk.ru/20oMA>).
60. Катренко А. М. Український національний рух ХІХ ст. Ч. II. К., 1999. 190 С. (<https://www.twirpx.com/file/754264/>).
61. Киян О. Пантелеймон Куліш // Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. К.: Україна, 1995. С. 73–79. (<http://resource.history.org.ua/item/0001272>).
62. Коваль М., Рубльов О. Інститут історії України: перше двадцятиріччя (1936–1956 рр.) // Український історичний журнал. 1996. № 6. С. 50–68. (<https://inlnk.ru/70NMr>).
63. Кордуба М. Нові причинки до початків Хмельниччини // Записки НТШ. 1926. Т. 144–145. С. 209–215. (<https://cutt.ly/RRRPnU4>).
64. Київський літопис // Літопис Руський / Пер. Л. С. Махновця. К.: Дніпро, 1989. С. 178–367. (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0008567>).
65. Коваленко Л. А. Історіографія історії Української РСР від найдавніших часів до Великої Жовтневої соціалістичної революції: Навчальний посібник. К.: Вища школа, 1983. 118 С. (<https://cutt.ly/sRRPEUi>).

66. Коваль М. В. Політика проти історії: українська історична наука в Другій світовій війні й перші повоєнні роки // Український історичний журнал. 2002. № 1. С. 3–25. (<https://cutt.ly/FRRPPNu>).
67. Колесник І. І. Українська культура та історіографія : історія ментальностей // Український історичний журнал. 2002. № 1. С. 26–37. (<https://cutt.ly/LRRPDZn>).
68. Колесник М. П. Історичне товариство Нестора-літописця та його вклад у розвиток історичної науки в Україні // Український історичний журнал. 1995. № 5. С. 28–37. (<https://cutt.ly/aRRPHqZ>).
69. Комаренко Н. В. Установи історичної науки в Українській РСР (1917–1937 рр.). К.: Наукова думка, 1973. 171 С. (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0004896>).
70. Кондратюк К.К., Сухий О.М. Сучасна національна історіографія новітньої України (1914–2009). Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2010. 261 С. (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000925>).
71. Коцур А. П. Ідея державності в історичній думці та суспільно-політичному житті України кінця XVIII – початку XX ст. Чернівці: Золоті литаври, 2000. 423 С. (НБУ ім. В. І. Вернадського).
72. Кравченко В. В. Нариси з української історіографії епохи національного відродження (друга половина XVIII – середина XIX ст.). Харків: Основа, 1996. 376 С. (<https://cutt.ly/NRRPCjq>).
73. Кравченко В. Д. М. Бантиш-Каменський // Український історичний журнал. 1990. № 4. С. 88–94 (<http://resource.history.org.ua/issue/journal/1990/4>).
74. Крип'якевич І. Історично-філософська секція НТШ під керівництвом Михайла Грушевського в 1894–1913 роках // Записки НТШ. Львів, 1991. Т. ССXXII. С. 392–411. (<https://cutt.ly/LRRPBqH>).
75. Крупницький Б. Історіографічні проблеми історії України. Мюнхен: УВУ, 1959. 230 С. (<https://cutt.ly/IRRP22X>).
76. Крупницький Б. Д. Українська історична наука під Советами (1920–1950). Мюнхен: Ін-т для вивчення СРСР, 1957. XLVI+120 с. (<https://cutt.ly/7RRP7hx>).
77. Кузьмінець О. М. Грушевський // Історія України в особах: XIX–XX ст. К.: Україна, 1995. – С. 188–197. (<http://resource.history.org.ua/item/0001272>).
78. Кулинич І. М. «Щоденники» Еріха Лясоти – як джерело для вивчення історії України II половини XVI ст. // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Міжвідомчий науковий збірник. К., 1995. Вип. 5. С. 127–135. (<https://cutt.ly/mRRArgQ>).
79. Левицький К. Великий зрив: (до історії української державності від березня до листопада 1918 р. на підставі споминів та док.). Нью-Йорк: Вид-во Чарторийських, 1968. 149 С. (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0004835>).
80. Левенець Ю. А. Теоретико-методологічні засади української суспільно-політичної думки: проблеми становлення та розвитку (друга половина XIX – початок XX століття). К.: Стило, 2001. 585 С. (<https://cutt.ly/IRRApi1>).
81. Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців. – Львів: Наклад. Власника, 1927. 736 С. (<https://cutt.ly/pRRAsOe>).
82. Літопис Самовидця. К.: Наукова думка, 1971. 208 С. (<https://cutt.ly/RRRAfIj>).
83. Літопис гадяцького полковника Григорія Граб'янки. К.: Дніпро, 1992. 143 С. (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0004476>).
84. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Про ідею українського монархізму // Твори. Політологічна секція. К., Філадельфія: Інститут Східноєвропейських досліджень НАН України; Східноєвропейський дослідний інститут імені В. К. Липинського, 1995. Т. 6. Кн. 1. 470 С. (<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3615/file.pdf>)

85. Максимович М. У пошуках омріяної України. Вибрані українознавчі твори / Упорядн. В. Короткий. К., 2003. 360 С. (НБУ імені В. Вернадського)
86. Марченко М. І. Українська історіографія (з давніх часів до середини XIX ст.). К., 1959. 222 С. (<https://cutt.ly/WRRAlPb>).
87. Масненко В. В. Історична думка та націотворення в Україні (кінець XIX – перша третина XX ст.). К., Черкаси: Відлуння-Плюс, 2001. 440 С. (<https://cutt.ly/9RRAхyt>).
88. Мацьків Т. Гетьман Іван Мазепа в західноєвропейських джерелах (1687–1709). Мюнхен, 1988. 285 С. (<http://resource.history.org.ua/item/0014599>).
89. Мицик Ю. А. Сучасна історіографія Національно-визвольної війни середини XVII ст. // Українська козацька держава: витоки та шляхи історичного розвитку. Вип. 7. К. : Інститут історії України НАНУ, 2000. 360 С. (<https://cutt.ly/NRRAU5c>).
90. Мицик Ю. А. «Літописец» Дворецких – пам'ятник українського летописання XVII в. // Летописи и хроники. 1984. М., 1984. С. 219–234 (<https://cutt.ly/lRRAAut>).
91. Наливайко Д. Очима Заходу: Рецепція України в Західній Європі XI–XVIII ст. К.: Основи, 1998. С. 79–149 (<https://cutt.ly/SRRADzZ>).
92. Нагорна Л. П. Політична культура українського народу. Історична перспектива і сучасні реалії. К.: Стило, 1998. 278 С. (НБУ ім. В. Вернадського).
93. Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. Ч. I. Прага, 1942 372+CCXXXII С. (<https://cutt.ly/RRRAHFD>).
94. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу // Ю. Федів, Н. Мозгова. Історія української філософії. К.: Україна, 2001. С. 36–40. (<https://cutt.ly/oRRAJY6>).
95. Оглоблин О. Українська історіографія. 1917–1956: Перекл. з англ. К., 2003. 250 С. (https://chtyvo.org.ua/authors/Ohloblyn_Oleksandr/Ukrainska_istoriohrafia_1917-1956_r/).
96. Оглоблин О. Мій творчий шлях українського історика // Олександр Мезько-Оглоблин. Дослідження та матеріали (до століття народження історика). Нью-Йорк-Острог-Київ-Торонто: Острозька академія, 2000. С. 105–151. (https://chtyvo.org.ua/authors/Ohloblyn_Oleksandr/Mii_tvorchyi_shliakh_ukrainskoho_istoryka/)
97. Оглоблин О. Гетьман Іван Мазепа та його доба. 2-ге доповн. вид. Нью-Йорк-Київ-Львів-Париж-Торонто, 2001. 461 С. (<http://litopys.org.ua/coss3/ohl.htm>).
98. Оглоблин О. Олександр та Яків Маркевичі // Енциклопедія українознавства : В 10 т. – Львів, 1994. Т.4. С. 1470–1471 (<http://izbornyk.org.ua/encycl/euii04.htm>).
99. Оглоблин О. Думки про сучасну українську советську історіографію. Нью-Йорк: Організація чотирьох свобод України, 1963. 87 С. (<https://cutt.ly/BRRA151>).
100. Огієнко І. Історія українського друкарства. Т. 1. Історично-бібліографічний огляд українського друкарства XV–XVIII вв. Львів: НТШ, 1925. 418 С. (<http://litopys.org.ua/ohdruk/ohd.htm>).
101. Палієнко М. Г. Григорій Полетика // Історія України в особах: IX–XVIII ст. К.: Україна, 1993. С. 374–377 (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000540>).
102. Панасенко В. Григорій Сковорода // Історія України в особах: IX–XVIII ст. К.: Україна, 1993. С. 377–381 (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000540>).
103. Пеленський Я. В'ячеслав Липинський – засновник державницької школи в українській історіографії // Український історичний журнал. 1992. № 2. С. 139–141. (<http://history.org.ua/JournALL/journal/1992/2/18.pdf>).
104. Перегуда Є. М. Драгоманов // Історія України в особах: XIX–XX ст. К.: Україна, 1995. С. 101–108. (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000015021>).
105. Передісторичне минуле української землі. Питання про початки українсько-руської державності в історичній літературі / Дорошенко Д. І. Нарис історії України. Львів: Світ, 1991. С. 32–46. (<http://history.org.ua/LiberUA/5-7707-1419-0/5-7707-1419-0.pdf>).

106. Пінчук Ю. Вибрані студії з костюмарознавства. Київ: Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 2012. 607 с. (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000662>).
107. Пиріг Р. Я. Життя Михайла Грушевського: Останнє десятиліття (1924–1934). К.: Інститут археографії АН України, 1993. 200 С. (НБУ ім. В. Вернадського).
108. Плачинда С. Міфи і легенди давньої України. К., 1997. (<https://cutt.ly/JRRSi9J>).
109. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. К., 1993. 62 С. (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001929>).
110. Повість минулих літ // Літопис Руський. К.: Дніпро, 1989. С. 1–178 (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0008567>).
111. Полонська-Василенко Н. Історична наука в Україні за советської доби та доля істориків // Записки НТШ. Праці Історично-філософської секції / Збірник на пошану українських учених знищених більшовицькою Москвою. Париж; Чикаго, 1962. Т. CLXXIII. С. 7–111 (<https://cutt.ly/xRRSgDl>).
112. Пономаренко Н., Сергієнко Г. Михайло Максимович // Історія України в особах. XIX–XX ст. К.: Україна, 1995. С. 43–49 (<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000015021>).
113. Портнов А. Українська радянська історіографія: до постановки проблеми // Сучасність. 2000. № 6. С. 112–116. (<https://cutt.ly/hRRSmKS>).
114. Пріцак О. Наукове товариство ім. Шевченка у Львові поміж двома війнами // Український історик. 1981. № 4. С. 147–152 (http://history.org.ua/LiberUA/UkrIst1_1981/UkrIst1_1981.pdf).
115. Про закон і благодать // Київська старовина. 1992. № 1. С. 138–144 (<http://litopys.org.ua/oldukr/ilarion.htm>).
116. Радько П. Г. Національні традиції державотворення в українській історіографії та політичній літературі XIX–XX ст. : концепції, ідеї, реалії. К.: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 1999. 388 С. (НБУ ім. В. І. Вернадського).
117. Реснт О. П. Криза сучасної історичної науки : методологічний і джерелознавчий аспект // Четвертий міжнародний конгрес українців. Історія II. – Одеса-Київ-Львів. – 1999. – С. 9–22. (НБУ ім. В. Вернадського)
118. Реснт О. П. Сучасна історична наука в Україні: шляхи поступу // Український історичний журнал. 1999. № 3. С. 3–22. (http://resource.history.org.ua/publ/journal_1999_3_3).
119. Різні погляди на причини й характер польсько-українських відносин XVI–XVII ст. Питання про походження української козаччини в історичній літературі // Дорошенко Д. Нарис історії України. Л., 1991. С. 146–166. (<http://history.org.ua/LiberUA/5-7707-1419-0/5-7707-1419-0.pdf>).
120. Сакада Л. Д. «Український історик»: генеза, тематика, постаті. 2003. 326 С. (https://shron1.chtyvo.org.ua/Sakada_Liudmyla/Ukrainskyi_istoryk_heneza_tematyka_postati.pdf?).
121. Санцевич А. В. Українська радянська історіографія (1945–1982). К.: Вища школа, 1984. 142 С. (Національна бібліотека імені Ярослава Мудрого).
122. Сарбей В. Г., Кравченко В. В. Академік АН УРСР Д. І. Багалій // Українській історичний журнал. 1982. № 11. С. 154–158. (<https://cutt.ly/ARRSO60>).
123. Світло й тіні українського радянського історіописання: Матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 22–23 травня 2013 р. / Ред. рада: Г. Боряк, Л. Зашкільняк, С. Плохій, В. Смолій та ін. К.: Інститут історії України НАН України, 2015. 212 С. (<https://cutt.ly/xRRSGy5>).
124. Січинський В. Чужинці про Україну. Львів: Світ, 1991. С. 5–10. (https://chtyvo.org.ua/authors/Sichynskiy_Volodymyr/Chuzhyntsi_pro_Ukrainu_vyd_1991/)

125. Смолій В. А. Грушевський і деякі питання історіографічного процесу в Україні кінця ХІХ – початку ХХ століття // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвідомчий науковий збірник. Вип.4: Студії на пошану Руслана Пирого. К., 2001. С. 95–102. (НБУ ім. В. І. Вернадського).
126. Смолий В. А. А. Я. Ефименко. Очерк жизни и научного творчества // Ефименко А. Я. История украинского народа. К.: Лыбидь, 1990. С. 130–132 (<http://resource.history.org.ua/item/11261>).
127. Смолій В. Лабораторія українського наративу // Український історичний журнал. 2012. № 5. С. 4–5. (<https://www.libraria.ua/numbers/902/39380/>)
128. Советское источниковедение Киевской Руси. Исторические очерки / под ред. В. В. Мавродина. Л.: Наука, 1979. 274 С. (<https://cutt.ly/NRRSZLu>).
129. Сохань П. П. Про прадавню історію України / Джерелознавчий фундаменталізм – основа наукового методу М. С. Грушевського // Вісник АН України. 1992. № 5. С. 44–46. (НБУ ім. В. І. Вернадського)
130. Сохновський Є. Сучасна українська історіографія: реальна криза чи термінологічна плутанина // Український історик. 2001. Ч. 1–4. С. 118–134. (https://chtyvo.org.ua/authors/Ukrainskyi_istoryk/)
131. Тези до 300-річчя воз'єднання України з Росією. К., 1954. (<http://history.org.ua/uk/chronology/19310>).
132. Тельвак В. «Добрий історик, але поганій політик»: рецепція творчої спадщини Михайла Грушевського після 1914 року // Scriptorium nostrum. 2015. № 1–2. С. 35–64 (<https://cutt.ly/tRRSNOC>).
133. Тельвак В. История и историки на пограничье (Львов как центр формирования украинской национальной историографии) // Перекрестки: Журнал исследований восточноевропейского пограничья. 2006. № 3–4. С. 97–111 (<https://cutt.ly/7RRS1Vg>).
134. Тельвак В. Львівська школа М. Грушевського в сучасному історіографічному дискурсі // Історіографічні дослідження в Україні. Вип. 26. 2016. С. 49–70 (https://shron1.chtyvo.org.ua/Telvak_Vitalii/Lvivska_istorychna_shkola_Mykhaila_Hrushevskoho.pdf?).
135. Тельвак В. В. Теоретико-методологічні підстави історичних поглядів Михайла Грушевського (кінець ХІХ – початок ХХ століття). Дрогобич: Вимір, 2002. 227 С. (НБУ ім. В. І. Вернадського).
136. Толочко П. Україна і Русь в літописі Самовидця // Київська Старовина. 1992. № 3. С. 7–11 (http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocDescription?doc_id=5808).
137. Томашівський С. Чи є українська національна ідея? // Під колесами. Нариси і статті. Берлін: Українське слово, 1922. С. 5–9. (<https://cutt.ly/dRRDw7l>).
138. У лещатах тоталітаризму (Інститут історії України. Перше двадцятиріччя). Документи і матеріали. У 2 ч. Ч. 2. К., 1996. 247 С. (<http://resource.history.org.ua/item/0008996>).
139. Удод О. А. Історія: осягнення духовності. К.: Генеза, 2001. 191 С. (НБУ ім. В. І. Вернадського).
140. Удод О. А. Україна: філософія історії. К.: Генеза, 2003. 120 С. (НБУ ім. В. І. Вернадського).
141. Удод О. А. Історія в дзеркалі аксіології: Роль історичної науки та освіти у формуванні духовних цінностей українського народу в 1920–1930-х роках. К.: Генеза, 2000. 292 С. (НБУ ім. В. І. Вернадського)
142. Українське козацтво: Мала енциклопедія. К.: Генеза, Запоріжжя: Прем'єр, 2002. 258 С. (<https://cutt.ly/ORRDaP1>).

143. Українські історичні дослідження на початку ХХ ст. // Енциклопедія українознавства: в 3 т. К., 1995. Т. 2. С. 402–405 (<http://litopys.org.ua/encycl/eui.htm>).
144. Ульяновський В. Історіописання природничника Микола Шарлемань про світ природи Київської Русі // Світло й тіні українського радянського історіописання: матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, Україна, 22–23 трав. 2013 р.) / за ред. В. Смоля. Київ: Ін-т історії України НАНУ, 2015. С. 109–130 (<https://cutt.ly/oRRDh7u>).
145. Химка І. П. Історія, християнський світ і традиційна українська культура: спроба ментальної археології // Україна модерна. Львів, 2001. Ч. 6. С. 77–95 (<https://uamoderna.com/arkhiv>).
146. Цибульський В. І. Деякі проблеми зовнішньополітичної діяльності уряду Б. Хмельницького у зарубіжній історіографії (1945–1990 рр.) // Українській історичний журнал. 1995. № 4. С. 77–86 (<http://resource.history.org.ua/issue/journal/1995/4>).
147. Чубатий М. Українська історична наука (її розвиток і досягнення). Філадельфія: Америка, 1971. 54 С. (<http://resource.history.org.ua/item/0013805>).
148. Чухліб Т. В. Богдан Хмельницький очима сучасників // Українській історичний журнал. 1995. № 4. С. 121–128 (<http://resource.history.org.ua/issue/journal/1995/4>).
149. Швидько Г. Дослідник ранньої історії Півдня України // Під знаком Кліо. На пошану Олени Апанович. Збірник статей. Дніпропетровськ, 1995. С. 96–101 (НБУ ім. В. І. Вернадського).
150. Шевчук В. Самійло Величко та його літопис // Величко С. Літопис: у 2 т. К.: Дніпро, 1991. Т. 1. С. 5–21 (<http://resource.history.org.ua/item/0009325>).
151. Шостак М. Внесок М. Брайчевського у формування наукових моделей української історії // Українознавство. Історичні студії. Вип. 1 (58), 2016. С. 128–135. (<http://journal.ndiu.org.ua/article/view/150951>).
152. Щодра О. Початки формування Русі: хронологічна і географічна локалізація процесу у дискусіях сучасних істориків // Регіональна історія України: 36. наук. ст. 2018. Вип. 12. С. 57–80. (<https://cutt.ly/dRRDTRu>).
153. Шпорлюк Р. Українське національне відродження в контексті європейської історії кінця ХVIII – початку ХІХ ст. // Україна. Наука і культура. Вип. 25. 1991. С. 159–167. (НБУ ім. В. І. Вернадського).
154. Юркова О. В. Діяльність Науково-дослідної кафедри історії України М. С. Грушевського (1924–1930 рр.). К.: Інститут історії України НАН України, 1999. 432 С. (<https://cutt.ly/qRRDPdM>).
155. Ярош Б. О. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях: 30–50-ті роки ХХ століття. – Луцьк: Надстиря, 1995. 176 С. (НБУ ім. В. І. Вернадського).

4.3. Інформаційними ресурсами

1. Електронні ресурси Інституту історії України Національної академії наук України: <http://www.history.org.ua/>
2. Ресурси Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України <http://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/>
3. Ресурси Національної парламентської бібліотеки України: <http://www.nplu.kiev.ua/>
4. Ресурси Наукової електронної бібліотеки періодичних видань <http://dspace.nbuv.gov.ua/>
5. Історіографічні та джерелознавчі проблеми історії України <http://historiography.dp.ua/index.php/HSPHU>
6. Історіографічні дослідження в Україні <http://history.org.ua/?askAbout=graf>
7. Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики <http://history.org.ua/?askAbout=sid>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Під час вивчення кредитного модуля заплановано проведення 7 лекційних та 6 семінарських занять, написання 1-ї модульної контрольної роботи, реферату та експрес-контрольних робіт на лекціях.

Під час вивчення навчального матеріалу застосовуються наступні **методи навчання**:

На **лекційних заняттях** застосовується метод проблемного викладу навчального матеріалу, що дає можливість аспірантам стати свідками і співучасниками наукового пошуку, порівнювати різні точки зору й різні підходи щодо бачення тієї чи іншої проблеми, аспіранти не лише сприймають готову інформацію, а й стежать за логікою доказів викладача. Також на лекціях застосовується дискусійний метод (елементи дискусії), який активізує мислення аспірантів, сприяє виробленню вміння вести наукову дискусію, а також виступає як засіб не лише навчання, а й виховання.

На **семінарських заняттях** застосовується частково-пошуковий (евристичний) метод. Він дозволяє активізувати мислення аспіранта і його зацікавленість до наукового пізнання. Використовується дослідницький метод, в якому найбільш повно проявляється ініціатива аспіранта, його самостійність і творчий пошук у дослідницькій діяльності (особливо це стосується самостійного опрацювання наукової літератури й історіографічних джерел, а також підготовці індивідуального завдання (реферат). На семінарах застосовується й дискусійний метод (елементи дискусії). Цей метод сприяє, перш за все, виробленню вміння вести наукову дискусію. Можливо застосування елементів ділової гри, адже вони привносять дух творчості у навчання аспіранта.

Нижче наведено розподіл аудиторних годин за темами курсу та календарний план їх проведення.

Назви розділів і тем	Лекції		Семінарські	
	Год-ни	Тижні навчання*	Год-ни	Тижні навчання*
Вступ до дисципліни „Історіографія історії України”. Теоретико-методологічні засади та періодизація				
Розділ 1. Історіографія історії України з давніх часів до кінця XIX ст.				
<i>Тема 1.1. Історіографія давньої історії України.</i>	2	5		
<i>Тема 1.2. Київська Русь та Галицько-Волинське князівство в історичній літературі.</i>				
<i>Тема 1.3. Особливості розвитку історичних знань в українських землях в XIV – I половині XVII ст.</i>	1,5	6		
<i>Тема 1.4. Історіографія часів Хмельниччини та складання державності українського народу.</i>	0,5		2	8
<i>Тема 1.5. Розвиток історичних знань в Україні в першій половині XVIII ст.</i>				
<i>Тема 1.6. Формування наукових основ української історичної думки (друга половина XVIII – перша третина XIX ст.).</i>	0,5	7	2	10
<i>Тема 1.7. Становлення та розвиток української історичної науки в середині та другій половині XIX ст.</i>	1,5			
Експрес-контроль				
Разом за розділом 1	6		4	
Розділ 2. Українська історична наука в XX – на початку XXI ст.				
<i>Тема 2.1. Історіографія історії України на межі XIX–XX ст.</i>	2	8		
<i>Тема 2.2 Українська історична думка в часи національно-державного відродження України на початку XX ст.</i>	1,5	9		

Назви розділів і тем	Лекції		Семинарські	
	Год-ни	Тижні навчання*	Год-ни	Тижні навчання*
Тема 2.3 Радянська історична наука та формування її зарубіжних центрів. Історична наука в період сталінського тоталітаризму.	0,5		2	12
Тема 2.4. Розвиток історичної науки в УРСР в умовах хрущовської «відлиги».	0,5	10	2	14
Тема 2.5 Стан української історичної науки в період застою (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.).	1,5			
Тема 2.6. Особливості розвитку української історичної науки в період кризи радянської системи (друга половина 1980-х – початок 1990-х рр.).	1,5	11		
Тема 2.7. Відродження традицій національної історіографії в незалежній Україні (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ ст.): проблеми та перспективи.	0,5		2	15
Експрес-контроль				
Разом за розділом 2	8		6	
Модульна контрольна робота			2	16
Реферат				16-17
Залік			(2)	18
Разом	14		12	

* - заняття розпочинаються з 01.10 поточного року згідно графіку навчального процесу

5.1 Лекції

№ за/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СР)
1	<p><u>Вступ до дисципліни. «Історіографія історії України». Теоретико-методологічні засади та періодизація</u></p> <ol style="list-style-type: none"> «Історіографія історії України» як спеціальна галузь знань і навчальна дисципліна. Предмет і завдання дисципліни, її джерельна база. Методологія та понятійно-термінологічний апарат. <p>Основна література : [Л. 1. С. 11–47], [Л. 4. С. 7–10]. Додаткова література: [Л. 10. С.3–124], [Л. 11], [Л. 41], [Л. 65], [Л. 66. С. 3–25], [Л. 67. С. 26–37], [Л. 69], [Л. 75], [Л. 76], [Л. 86], [Л. 95], [Л. 13], [Л. 58], [Л. 118. С. 3–22], [Л. 147. С. 9–22]. [Л. 80], [Л. 93], [Л. 111. С. 7–111], [Л. 125. С. 95–102], [Л. 130. С. 118–134]. Додаткове завдання – опрацювати питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Періодизація історіографії історії України. Література з історіографії історії України. <p>Література для СР: [Л. 1. С. 35–42]; [Л. 1. С. 42–47].</p> <p><u>Розділ І. Історіографія історії України з давніх часів до кінця ХІХ ст.</u></p> <p>Тема 1.1. Історіографія давньої історії України</p> <ol style="list-style-type: none"> Історіографія часів формування людських цивілізацій на території України. Найдавніші державні утворення в українських землях в історичних дослідженнях. Історіографія проблеми походження та стародавньої історії слов'ян. <p>Основна література: [Л. 4, С. 11–29]. Додаткова література: [Л. 8. С. 8–40], [Л. 51. С. 3–17], [Л. 47. С. 11–29], [Л. 105. С. 32–46], [Л. 110. С. 1–178], [Л. 124. С. 5–10]. [Л. 129. С. 44–46]. Додаткове завдання – опрацювати питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> «Міфологічна історія» та її місце у витоках давньоукраїнської історичної думки. <p>Література для СР: [Л. 1. С. 52 –62], [Л. 108], [Л. 109].</p>

<p>2</p>	<p><u>Розділ І. Історіографія історії України з давніх часів до кінця ХІХ ст.</u> Тема 1.3. Особливості розвитку історичних знань в українських землях в ХІV – І половині ХVІІ ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце західноруських літописів в історіографії історії України. 2. Українські літописи к. ХVІ – І половини ХVІІ ст. 3. Мемуарна література ХVІ – І половини ХVІІ ст. Полемічні твори. <p>Основна література: [Л. 1. С. 85–89], [Л. 4. С. 66–88]. Додаткова література: [Л. 17], [Л. 57. С. 12–40], [Л. 78. С. 127–135], [Л. 91. С. 79–149], [Л. 100]. [Л. 119. С. 146–166], [Л. 124. С. 14–24], [Л. 142]. <i>Додаткове завдання – опрацювати питання:</i> 1. Висвітлення литовсько-польської доби в наукових працях. Література для СР: [Л. 17], [Л. 78. С. 127–135], [Л. 119. С. 146 –166].</p>
	<p><u>Розділ І. Історіографія історії України з давніх часів до кінця ХІХ ст.</u> Тема 1.4. Історіографія часів Хмельниччини та складання державності українського народу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Козацько-старшинські та монастирські літописи ХVІІ ст. 2. Роль Києво-Могилянської академії в розвитку історичних знань. 3. Образ козацької України в описах зарубіжних авторів. <p>Основна література : [Л. 1. С. 113–127], [Л. 4. С. 90–115]. Додаткова література: [Л. 31. С. 109–117], [Л. 39. С. 397–400], [Л. 124. С. 25–35], [Л. 136. С. 7–11], [Л. 146. С. 77–86], [Л. 148. С. 121–128]. <i>Додаткове завдання – опрацювати питання:</i> 1. Історіографія життя та діяльності Богдана Хмельницького. Література для СР: [Л. 146. С. 77–86], [Л. 148. С. 121–128].</p>
<p>3</p>	<p><u>Розділ І. Історіографія історії України з давніх часів до кінця ХІХ ст.</u> Тема 1.6. Формування наукових основ української історичної думки (друга половина ХVІІІ – перша третина ХІХ ст.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив українського національного відродження на процес формування національних основ української історичної думки. 2. Місце і роль «Історії Русів» в історіографії історії України. 3. Особливості розвитку історичних знань на західноукраїнських землях. <p>Основна література: [Л. 1. С. 157–182], [Л. 2. С. 174–186], [Л. 4. С. 147–229]. Додаткова література: [Л. 37. С. 5–16], [Л. 42. С. 181–198], [Л. 52], [Л. 73. С. 72–80], [Л. 98. С. 1470–1471], [Л. 153. С. 159–167]. <i>Додаткове завдання – опрацювати питання:</i> 1. Історичні погляди Дениса Зубрицького та значення його праць для української історичної науки. Література для СР: [Л. 1. С. 175–177].</p> <p><u>Розділ І. Історіографія історії України з давніх часів до кінця ХІХ ст.</u> Тема 1.7. Становлення та розвиток української історичної науки в середині та другій половині ХІХ ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування університетських осередків української історичної науки. Наукова діяльність М. Максимовича і М.Костомарова. 2. В. Антонович та його наукова школа. Робота Київської археографічної комісії та історичних товариств (Історичне Товариство Нестора Літописця у Києві, Одеське товариство історії та старожитностей, Південно-Західний відділ Імператорського російського географічного товариства у Києві). 3. Особливості розвитку західноукраїнської історичної думки. <p>Основна література: [Л. 1. С. 185–208], [Л. 4. С. 231–269]. Додаткова література: [Л. 6], [Л. 24. С. 409–415], [Л. 45], [Л. 47. С. 23–31], [Л. 60], [Л. 61. С. 73–79], [Л. 68. С. 28–37], [Л. 81], [Л. 85], [Л. 104. С. 101–108], [Л. 106], [Л. 112. С. 43–</p>

	49], [Л. 126. С. 130–132],
4.	<p><u>Розділ II. Українська історична наука в XX – на початку XXI ст.</u> Тема 2.1. Історіографія історії України на межі XIX – XX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення та діяльність історичної школи М. Грушевського у Львові. 2. Наукова схема історії України М. Грушевського як нова модель історичного розвитку східнослов'янських народів. 3. Місце і роль Українського наукового товариства у Києві в утвердженні національної історіографії. <p>Основна література: [Л. 1. С. 211–230], [Л. 2. С. 204–254]. Додаткова література: [Л. 34], [Л. 35], [Л. 36. С. 3–15], [Л. 46], [Л. 74. С. 392–411], [Л. 77. С. 188–197], [Л. 134. С. 49–70], [Л. 135], [Л. 143. С. 402–405]. Додаткове завдання – опрацювати питання: 1. Життєвий шлях та громадсько-політична діяльність М. Грушевського. Література для СР: [Л. 77. С. 188–197], [Л. 135].</p>
5	<p><u>Розділ II. Українська історична наука в XX – на початку XXI ст.</u> Тема 2.2. Українська історична думка в часи національно-державного відродження України на початку XX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування державницького напрямку в українській історичній науці. 2. Вплив Української національно-демократичної революції 1917–1921 рр. на розвиток історичної думки. 3. Функціонування української історичної науки в системі УНТ та УАН. <p>Основна література: [Л. 1. С. 233–254]. Додаткова література: [Л. 27], [Л. 38], [Л. 71], [Л. 84], [Л. 116], [Л. 58], [Л. 103. С. 139–141], [Л. 137. С. 5–9]. Додаткове завдання – опрацювати питання: 1. В. Липинський – засновник державницького напрямку в українській історичній науці. Література для СР: [Л. 116], [Л. 103. С. 139–141].</p>
	<p><u>Розділ II. Українська історична наука в XX – на початку XXI ст.</u> Тема 2.3. Радянська історична наука та формування її зарубіжних центрів. Історична наука в період сталінського тоталітаризму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ідеологічна переорієнтація українських істориків в умовах утвердження радянської влади. Повернення з еміграції М. Грушевського та діяльність його історичної школи в Києві. 2. Функціонування українознавчих осередків історичної науки в Західній Україні та в еміграції. 3. Перетворення історичної науки в ідеологічне знаряддя радянської системи й засіб утвердження режиму одноосібної влади, вплив цих процесів на історичні дослідження з історії України в УСРР/УРСР. <p>Основна література: [Л. 1. С. 257–326]. Додаткова література: [Л. 13], [Л. 20], [Л. 21. С. 41–54], [Л. 23], [Л. 43], [Л. 62. С. 50–68], [Л. 66. С. 3–25], [Л. 69], [Л. 76], [Л. 93], [Л. 95], [Л. 107], [Л. 111. С. 7–111], [Л. 114. С. 147–152], [Л. 122. С. 154–158], [Л. 138], [Л. 141], [Л. 154]. Додаткове завдання – опрацювати питання: 1. Міфологізація української історії з нагоди 300-річчя «возз'єднання» України з Росією. Література для СР: [Л. 1. С. 326–334], [Л. 15], [Л. 133].</p>
6	<p><u>Розділ II. Українська історична наука в XX – на початку XXI ст.</u> Тема 2.4. Розвиток історичної науки в УРСР в умовах хрущовської «відлиги»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив хрущовської «лібералізації» суспільства й критики культури особи Й. Сталіна на стан української історичної науки. 2. Роль шістдесятництва у розвитку української історичної думки. 3. Заснування та діяльність Українського історичного товариства в еміграції як

	<p>відповідь на виклик радянської історіографії. Основна література: [Л. 1. С. 339–360], [Л. 4. С. 314–514]. Додаткова література: [Л. 9. С. 54–64], [Л. 22], [Л. 76], [Л. 86], [Л. 95], [Л. 99]. [Л. 121]. <i>Додаткове завдання – опрацювати питання:</i> 1. Праці М. Брайчевського – виклик тоталітарній історіографії. Література для СР: [Л. 1. С. 350–351], [Л. 15], [Л. 16].</p>
	<p><u>Розділ II. Українська історична наука в XX – на початку XXI ст.</u> Тема 2.5. Стан української історичної науки в період застою (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історіографія історії України в умовах ідеологічної боротьби і русифікації суспільно-політичного життя в УРСР. 2. Обстоювання національних традицій української історичної науки в діяльності істориків діаспори. 3. Основні напрями історичних досліджень з історії України в Радянській Україні в умовах загострення кризи авторитарного режиму. <p>Основна література: [Л. 1. С. 363–390], [Л. 4. С. 314–514]. Додаткова література: [Л. 12], [Л. 43], [Л. 56. С. 386–458], [Л. 120], [Л. 121], <i>Додаткове завдання – опрацювати питання:</i> 1. Життєвий шлях та наукова діяльність О. Апанович, Я. Дзиги та К. Гуслистого. Література для СР: [Л. 1. С. 366–368], [Л. 59], [Л. 149. С. 96–101].</p>
7	<p><u>Розділ II. Українська історична наука в XX – на початку XXI ст.</u> Тема 2.6. Особливості розвитку української історичної науки в період кризи радянської системи (друга половина 1980-х – початок 1990-х рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Криза марксистської парадигми історичного процесу. Відкриття нових шляхів розвитку української історичної думки. 2. Українські історики й надбання світової та національної історіографії. 3. Повернення до національно-державницької схеми української історії. <p>Основна література: [Л. 1. С. 393–420], [Л. 4. С. 314–514]. Додаткова література: [Л. 7. С. 80–86], [Л. 16], [Л. 59], [Л. 113. С. 112–116], [Л. 124], [Л. 149. С. 96–101]. <i>Додаткове завдання – опрацювати питання:</i> 1. Діяльність науковців Інституту історії АН УРСР в умовах «горбачовської перебудови». Література для СР: [Л. 1. С. 398–402], [Л. 113. С. 112–116].</p>
	<p><u>Розділ II. Українська історична наука в XX – на початку XXI ст.</u> Тема 2.7. Відродження традицій національної історіографії в незалежній Україні (90-ті рр. XX – початок XXI ст.): проблеми та перспективи. Основні підсумки курсу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційні зміни в системі науково-дослідних установ історичної науки в незалежній Україні. 2. Методична та методологічна переорієнтація пострадянських істориків України. 3. Робота над створенням наукової історії України. Дискусійні проблеми української історії в сучасній історіографії. Основні підсумки курсу. <p>Основна література: [Л. 1. С. 423–456], [Л. 2], [Л. 4. С. 314–514]. Додаткова література: [Л. 30. С. 47–54], [Л. 33], [Л. 40], [Л. 92], [Л. 117. С. 9–22], [Л. 130. С. 118–134], [Л. 139], [Л. 140]. <i>Додаткове завдання – опрацювати питання:</i> 1. Співпраця українських пострадянських істориків з істориками української діаспори в питанні дослідження історії України. Література для СР: [Л. 1. С. 450–454]</p>

5.2. Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять:

- на семінарських заняттях аспіранти поглиблюють конкретні й теоретичні уявлення про перебіг історіографічного процесу, підвищують рівень історіографічного аналізу, удосконалюють досвід роботи з історіографічними джерелами та літературою.

№з/ п	Назва теми заняття
1.	<p style="text-align: center;"><u>Розділ 1. Тема Історіографія часів Хмельниччини та складання державності українського народу</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Козацько-старшинські та монастирські літописи XVII ст. 2. Роль Києво-Могилянської академії в розвитку історичних знань в українських землях. 3. Образ козацької України в описах зарубіжних авторів. <p>Основна література: [Л. 1. С. 113–127], [Л. 4. С. 90–115]. Додаткова література: [Л. 31. С. 109–117], [Л. 39. С. 397–400], [Л. 82], [Л. 124. С. 25–35], [Л. 136. С. 7–11], [Л. 146. С. 77–86], [Л. 148. С. 121–128], <i>Завдання на СР – опрацювати питання:</i> 1. Історіографія життя та діяльності Богдана Хмельницького. Література для СР: [Л. 146. С. 77–86], [Л. 148. С. 121–128].</p>
2.	<p style="text-align: center;"><u>Розділ 1. Тема Стан української історичної думки в другій половині XVIII – першій третині XIX ст.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суспільно-політична ситуація та розвиток української історичної думки в другій половині XVIII – першій третині XIX ст. 2. «Історія Русів», її місце і роль в історіографії історії України. 3. Особливості розвитку історичних знань в західноукраїнських землях. <p>Основна література: [Л. 1. С. 157–182], [Л. 2. С. 174–186], [Л. 4. С. 147–229]. Додаткова література: [Л. 37. С. 5–16], [Л. 42. С. 181–198], [Л. 52], [Л. 61. С. 73–79], [Л. 73. С. 72–80], [Л. 98. С. 1470–1471], [Л. 112. С. 43–49], [Л. 153. С. 159–167]. <i>Завдання на СР – опрацювати питання:</i> 1. Життєвий шлях та наукова діяльність Д. Бантиш-Каменського. Література для СР: [Л. 37. С. 5–16], [Л. 73. С. 72–80].</p>
3.	<p style="text-align: center;"><u>Розділ 2. Тема Українська історична наука в роки Другої Світової війни та в перше повосенне десятиліття</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Радянізація історичної науки в західноукраїнських землях (1939–1941 рр.) 2. Діяльність Інституту історії АН УРСР. Н. Полонська-Василенко, О. Оглоблин, М. Петровський. 3. Українські історики під гітлерівською окупацією. Вплив на розвиток української історичної думки українського руху опору, діяльності обох течій Організації українських націоналістів (С. Бандера, А. Мельник), Української повстанської армії. 4. Відновлення діяльності історичних установ в УРСР та в діаспорі. Українська історична думка в умовах агонії сталінізму. <p>Основна література: [Л. 1. С. 298–306, 309–336]. Додаткова література: [Л. 15], [Л. 43. С. 374–376], [Л. 62. С. 50–68], [Л. 66. С. 3–25], [Л. 76], [Л. 95], [Л. 131], [Л. 138], [Л. 147], [Л. 155]. <i>Завдання на СР опрацювати питання:</i> 1. Міфологізація української історії з нагоди 300-річчя «возз'єднання» України з Росією. Література для СР: [Л. 1. С. 326–334], [Л. 15], [Л. 133].</p>

4.	<p>Розділ 2. Тема <u>Обстоювання національних традицій української історичної думки істориками-шістдесятниками</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення хрущовської «відлиги» та критики культу особи Й. Сталіна для розвитку історичних досліджень з історії України в УРСР. 2. Творчі особистості шістдесятництва: Ф. Шевченко, М. Брайтчевський, О. Апанович, О. Компан, їх внесок в дослідження історії України. 3. Роль Українського історичного товариства як центру історичної думки в діаспорі. <p>Основна література: [Л. 1. С. 339–360], [Л. 4. С. 314–514], [Л. 76], [Л. 86], [Л. 95], [Л. 99], [Л. 123].</p> <p>Додаткова література:, [Л. 9. С. 54–64], [Л. 22], [Л. 121]</p> <p><i>Завдання на СР – опрацювати питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення для розвитку української історичної думки заснування часопису «Український історик». <p>Література для СР: [Л. 120].</p>
5.	<p>Розділ 2. Тема <u>Сучасний етап розвитку історичної науки в незалежній Україні</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Криза історичної науки в Україні в 1980-х – 1990-х рр. Організаційні зміни в системі науково-дослідних установ історичної науки незалежної України. 2. Вища історична освіта: наближення до європейських стандартів підготовки кадрів: проблеми та перспективи. 3. Методична та методологічна переорієнтація пострадянських істориків України. Робота над створенням наукової історії України. 4. Робота сучасних українських істориків над опрацюванням контрверсійних проблем вітчизняної історії. <p>Основна література: [Л. 1. С. 423–456], [Л. 3], [Л. 4. С. 314–514].</p> <p>Додаткова література: [Л. 30. С. 47–54], [Л. 33], [Л. 40], [Л. 92]. [Л. 117. С. 9–22], [Л. 130. С. 118–134], [Л. 139], [Л. 140].</p> <p><i>Завдання на СР – опрацювати питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пріоритетні наукові завдання Інституту історії України НАН України. <p>Література для СР: [Л. 3], [Л. 40], [Л. 139], [Л. 140].</p>
6.	<p>Модульна контрольна робота.</p> <p><i>Проведення МКР</i></p> <p>Завдання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка до МКР

6. Самостійна робота аспіранта

Самостійна робота передбачає: підготовку до лекцій та семінарських занять; підготовку до участі в обговоренні питань теми; самоконтроль набутих знань; опрацювання джерел із списку літератури (базової / додаткової); створення презентацій (за вимогою) для візуального супроводу доповіді; підготовку до виконання модульної контрольної роботи (МКР); до написання реферату; екзамену тощо.

6.1. *Теми для самостійного опрацювання –*

	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Год. на СРС
1.	<p>Розділ I. Історіографія історії України з давніх часів до кінця XIX ст.</p> <p>Тема 1.2. Київська Русь та Галицько-Волинське князівство в історичній літературі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження історичних знань в Київській Русі (XI-XII ст.). 2. Місце давньоруських літописів XI-XII ст. в історіографії історії України. 	6

	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Год. на СРС
	3. Особливості розвитку історичних знань в Галицько-Волинському князівстві. Галицько-Волинський літопис. 4. Висвітлення проблеми виникнення Київської Русі у вітчизняній та зарубіжній історичній літературі. Основна література [Л. 1. С. 71–85], [Л. 4. С. 30–65]. Додаткова література: [Л. 25], [Л. 32. С. 3–9], [Л. 48], [Л. 64. С. 178–367], [Л. 115. С. 138–144], [Л. 128]. <i>Додаткове завдання – опрацювати питання:</i> 1. Дискусії навколо проблеми державно-політичного розвитку Давньоруської держави. Література для СР: [Л. 32. С. 3–9], [Л. 128].	
2.	<u>Розділ І. Історіографія історії України з давніх часів до кінця XIX ст.</u> <u>Тема 1.5. Розвиток історичних знань в Україні в першій половині XVIII ст.</u> 1. Вплив просвітництва та раціоналізму на розвиток української історичної думки. 2. Гетьман І. Мазепа та його роль у формуванні автономістської орієнтації в українській історичній думці. 3. Початок антикварної та археографічної діяльності, перші спроби документалізації української історії. Основна література: [Л. 1. С. 131–154], [Л. 2. С. 187–203], [Л. 4. С. 117–146]. Додаткова література: [Л. 83. С. 5–11], [Л. 88. С. 124–173], [Л. 97], [Л. 101. С. 374–377], [Л. 102. С. 377–381], [Л. 150. С. 5–21]. <i>Додаткове завдання – опрацювати питання:</i> 1. Місце і роль філософії Григорія Сковороди в українській суспільній та історичній думці. Література для СР: [Л. 1. С. 135–136], [Л. 102. С. 377–381].	6

6.2. Підготовка до лекційних та семінарських занять. Для підготовки до лекційних та семінарських занять аспіранту необхідно опрацювати заплановану базову та допоміжну літературу та підготувати матеріал для його обговорення на заняттях. На це аспіранту виділяється по 2-3 години на кожен тему дисципліни.

6.3. Модульна контрольна робота. На підготовку до МКР відводиться 2-4 годин СРС. Перелік питань для підготовки до МКР надано у **додатку В**.

6.4. Реферат. На підготовку та оформлення реферату відводиться 10 годин СРС. Тему реферату аспірант повинен обрати та ухвалити у викладача не пізніше 4 тижня від початку занять. Рекомендований список тем рефератів надано у **додатку Д**. Методичні рекомендації оформлення реферату надано в **додатку Д1**. Терміни подання реферату викладачу не пізніше 16 тижня. Захист реферату планується на позаплановому занятті в термін з 17 по 18 тиждень.

6.5. Залік. Залік проводиться на останньому семінарському занятті, після написання аспірантами модульної контрольної роботи за результатами набраних рейтингових балів за семестр або за рішенням викладача пише залікову роботу. балів. На підготовку до залку відводиться 6 годин СРС. Перелік питань для підготовки до заліку надано у **додатку А**. В період дистанційного навчання залік може бути проведений згідно графіку занять за допомогою Google Classroom та платформи для проведення онлайн-зустрічей Google Meet.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни

Відвідуваність і виконання завдань:

Опрацьовуючи навчальний матеріал дисципліни «*Історіографія історії України*»,

аспіранти:

1) **на лекціях:**

- виконують передбачені РСО (Додаток С до силабусу) експрес-контролі залишкових знань із розділів навчальної дисципліни (особливо тих тем, які виносяться на самостійне опрацювання), що можуть включати в себе виконання трьох творчих завдань із дискусійних питань або експрес-тестових завдань (протягом 5–10 хв. на платформі «Сікорський»);
- проводять аналітичний огляд опрацьованого матеріалу із застосуванням дискусійної форми спілкування лектора з аспірантами.

2) **на семінарських заняттях :**

самостійно

- виконують модульну контрольну роботу (очно або із застосуванням платформи «Сікорський»);
- під керівництвом викладача:*
- організують дискусії між собою з проблемних питань навчальної дисципліни, спрямовуючи їх у діалектико-матеріалістичний дискурс, акцентуючи увагу на узагальненнях, глибокому аналізі історіографічних джерел та літератури;
- обґрунтовують власну позицію та оцінку викладеного матеріалу.

Слід дотримуватися правил відвідування занять.

Відвідування лекцій для аспірантів з даної навчальної дисципліни є обов'язковим, адже саме на лекціях вони отримують необхідні базові теоретичні знання, що дає їм змогу ґрунтовно підготуватися до семінарських занять. Також на лекціях передбачено 2 експрес-контроля. Пропущені експрес-контролі (незалежно від причин пропуску) аспірант має виконати, попередньо угодивши час відпрацювання із викладачем.

Активна участь аспіранта на семінарських заняттях є обов'язковою і буде вимагатися. Рейтинг аспіранта значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг аспіранта з навчальної дисципліни. Тому теми пропущених семінарських занять мають бути обов'язково опрацьовані шляхом виконання творчих робіт, за попереднім узгодженням із викладачем.

Контроль знань аспіранта з пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри історії або в Google класі на платформі «Сікорський». Аспірант, який виконав завдання та відповів на питання викладача, отримуватиме відповідні бали до рейтингу, залежно від якості відповідей та виконання завдання.

Теми і завдання для семінарських занять, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, доступні з особистого кабінету аспіранта в системі «Кампус», на сайті кафедри історії або в Google класі на платформі «Сікорський».

На лекціях та семінарських заняттях не допускається використання ноутбуків і смартфонів. На семінарському занятті аспірант може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з теми заняття (або передбачених завданням), проте повинен продемонструвати самостійність мислення, вміння відстоювати власну думку, узагальнювати матеріал та брати участь у дискусії на високому науковому рівні.

Також обов'язковими для аспіранта є виконання:

- реферату (Додаток Д до силабусу). Вимоги до оформлення реферату пописані в додатку Д. Реферат аспірант повинен здати та захистити своєчасно;
- модульної контрольної роботи (Додаток В до силабусу). Пропущену модульну контрольну роботу (незалежно від причин пропуску) аспірант має виконати, попередньо угодивши час відпрацювання із викладачем.

Форми роботи

При вивченні навчальної дисципліни рекомендується застосування загальнонаукових і специфічних принципів та методів історичної науки. Це дає можливість аспірантам засвоїти необхідний й поглибити вже наявний обсяг науково-теоретичних знань, що дасть можливість

цілісного сприйняття процесу розвитку української історичної думки (стосується лише історії України) від стародавніх часів до сьогодення.

Тематика лекцій висвітлена у силабусі. Структурування лекційного матеріалу спрямовано на формування такої системи подачі лекції, що передбачає визначення критеріїв причинно-наслідкових зв'язків розвитку історіографічного процесу в українських землях, його основних закономірностей, суті й наслідків окремих його етапів. Також особливо детально викладач зупиняється на розгляді особливостей та тенденцій сучасного розвитку української історичної науки, її перспективах. Звертається увага й на життєвий і творчий шлях провідних українських істориків.

При розгляді основних питань лекції викладачем акцентується увага на глибокому історіографічному аналізі літератури та джерел, насамперед у контексті розгляду тих чи інших дискусійних питань. Під час ознайомлення аспірантів з різними думками істориків їм пропонується визначитися з власною позицією щодо проблемних питань вітчизняної історіографії.

На лекції допускається діалог між аспірантами та викладачем.

Під час проведення семінарських занять рекомендується організація дискусії між аспірантами з проблемних питань курсу, спрямовування цих дискусій у діалектико-матеріалістичний дискурс, акцентування уваги на узагальненнях, глибокому аналізі історіографічних джерел та літератури, формування власної позиції та оцінки аспірантом викладеного матеріалу.

Форма участі аспірантів на семінарських заняттях виглядає як сумарна робота, в яку входить:

- виступ з основного питання або усна наукова доповідь;
- доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз історіографічних джерел та літератури.

Під час семінарських занять викладач узагальнюватиме та аналізуватиме помилки і недоліки доповідей аспірантів, відповідатиме на їх запитання, аспіранти оцінюватимуть доповіді один одного, доповнюючи їх або виявляючи в них певні недоліки.

Стимулюванням творчої активності аспірантів є робота по підготовці й виконанню творчих індивідуальних завдань (рефератів).

Індивідуальні заняття передбачають консультації аспірантів з викладачем, причому як в аудиторії, так і віртуально (за допомогою електронної пошти та Google meet на платформі «Сікорський»). Метою цієї роботи є поглиблення у них навичок науково-дослідної роботи, що передбачає вміння самостійно працювати зі спеціальною історичною літературою, використовувати методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення та систематизації, роботи з історіографічною джерельною базою.

Пропущені контрольні заходи

Домашня контрольна робота, яка подається на перевірку із порушенням терміну виконання, оцінюється без урахування штрафних балів.

Реферат

Тему реферату аспірант повинен обрати та ухвалити у викладача не пізніше 4 тижня від початку занять. Теми реферату аспірант може обрати із запропонованих викладачем або пропонувати свою тему.

Реферат виконується:

- відповідно до методичних рекомендацій (додаток Д1).
- з урахуванням академічної доброчесності зокрема: самостійного виконання роботи; посилання на джерела інформації у разі використання тверджень, відомостей тощо; дотримання норм законодавства про авторське право і сумісні права; надання достовірної

інформації про джерела інформації тощо. У разі виявлення порешень академічної доброчесності реферат не зараховується і аспірант може бути відрахований з університету.

Реферат подається на перевірку викладачу не пізніше 16 тижня.

Захист реферату планується на позаплановому занятті в термін з 17 по 18 тиждень із застосуванням мультимедійного обладнання.

Заохочувальні та штрафні бали

Заохочувальні бали

Аспірантів заохочують до науково-дослідницької роботи за темою дисертації та оприлюднення її результатів, зокрема до участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Історія, культура, пам'ять у науковому вимірі: стан, перспективи», яку щорічно організовує кафедра історії КПІ ім. Ігоря Сікорського або до наукового збірника «Сторінки історії» (категорії А). Написання тези, статті за темою навчальної дисципліни + 8 балів

Штрафні бали

- Невчасне виконання МКР (на не запланованому занятті) – 5 балів;
- Надання реферату на перевірку пізніше від встановленого терміну – 5 балів.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки аспірантів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Види контролю

1. Поточний контроль: робота на семінарських заняттях у формі дискусій з проблемних питань курсу, з акцентуванням на узагальненні наукової інформації, формулювання власної позиції та оцінки викладеного, експрес-контрольні роботи на лекціях, підготовка домашньої контрольної роботи, модульна контрольна робота.

2. Календарний контроль: проміжна атестація (далі – атестація) з метою підвищення якості навчання здобувачів та моніторингу виконання графіка.

3. Семестровий контроль: залік.

Поточний контроль проводиться під час аудиторних занять для перевірки рівня підготовки аспірантів за темою й забезпечення зворотного зв'язку між викладачами й аспірантами. На базі результатів поточного контролю викладач коригує методи й засоби навчання, а здобувачі розподіляють час на самостійне (до)опрацювання тем.

Форми участі аспірантів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- доповідь з основного питання;
- доповнення;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз першоджерел і зразків праць, підібраних за темою дисертації;
- письмові практичні вправи;
- експрес-контрольні на лекціях.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному модульному контролі.

Позитивна оцінка поточної успішності аспіранта за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за МКР і реферат є підставою допуску до підсумкової форми контролю – заліку.

Особливими видами поточного контролю є МКР (орієнтовні завдання наведено в Додатку В), а також реферат.

МКР проводиться письмово (або через Google classroom на платформі «Сікорський» (надалі – платформа)). Результати МКР оголошуються аспірантам на наступному занятті (або в Google classroom). Аспірант має право покращити свої бали з МКР у разі її своєчасного написання на запланованому занятті / отримавши доступ від викладача до завдань на платформі.

На МКР аспірантам не дозволяється нічим користуватись.

Календарний контроль (КК) проводиться відповідно до графіка навчального процесу. Перша атестація відбувається на 8-му тижні (умовою є поточний рейтинг ≥ 10 балів), друга – на 14-му тижні (умовою є поточний рейтинг ≥ 25 балів).

Семестровий контроль. Позитивна оцінка поточної успішності (сумарного результату поточної і модульної оцінки за семестр) за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.

З дисципліни передбачена така форма звітності, як залік, що проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни.

Форма семестрового контролю є усною – співбесіда, зміст і структура залікових білетів, критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі кредитного модуля й доводяться до відома аспірантів на першому занятті.

Результати виконання завдань оголошуються кожному аспіранту окремо та фіксуються в оціночних списках, за допомогою яких аспіранти можуть відстежувати свій поточний рейтинг.

Викладач пояснює здобувачам, чому саме так оцінив їхні роботи, а також надає консультації, а потім – можливість виконати роботу над помилками (не оцінюється).

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг аспіранта з навчальної дисципліни складається із балів, що отримуються за:

- 1) експрес-контроль на 2-х лекційних заняттях (особливо це стосується тих тем, які виносяться на самостійне опрацювання);
- 2) роботу на 5 семінарських заняттях;
- 3) модульну контрольну роботу;
- 4) реферат

Робота аспіранта:

- на 5-ти семінарських заняттях визначає 40% його рейтингу з навчальної дисципліни;
- контроль залишкових знань з 2-х розділів (на 2 лекційних заняттях) навчальної дисципліни визначає 14% його рейтингу з навчальної дисципліни;
- модульна контрольна робота визначає 30% його рейтингу з навчальної дисципліни;
- реферат визначає 16% його рейтингу з навчальної дисципліни.

Аспірант отримає найвищий рейтинг, якщо він:

- вчасно виконує передбачені РСО (Додаток С до силабусу) експрес-контролі на лекціях;
- бере активну участь на трьох семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань, викладає її чітко і логічно, обґрунтовує належним чином, активно доповнює відповіді інших аспірантів на занятті, а також ґрунтовно аналізує історіографічні джерела та літературу;
- своєчасно готується та виконує модульну контрольну роботу (МКР). Аспіранту надається одноразова можливість написати МКР.
- своєчасно готує реферат. Аспіранту надається одноразова можливість здати реферат.

Пропущені заняття, неточності, неповнота відповіді, помилки у відповідях чи використання інформації з недостовірних історичних джерел спричиняють зниження рейтингу аспіранта.

Очікується, що на семінарському занятті кожен аспірант доповідатиме самостійно з обраного ним питання за темою семінару, пояснюватиме чому сформував власну думку саме таким чином, ґрунтовно аналізуватиме історіографічні джерела та літературу, а також висловлюватиме свою думку щодо доповідей та позицій інших аспірантів.

Викладач оцінює роботу аспіранта на кожному семінарському занятті, результати навчання повідомляє йому на занятті чи в особистому кабінеті електронного кампусу. Результати виконання МКР та індивідуального завдання (реферат) викладач повідомляє в особистому кабінеті електронного кампусу.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Аспіранти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши, із яким критерієм вони не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання аспіранта визначені у положенні про РСО з навчальної дисципліни, що є додатком до робочої програми навчальної дисципліни та у Додатку С до силабусу.

Умови допуску до семестрового контролю: *Наявність кількості балів не менше 40, виконання МКР та реферату не менше ніж на «достатньо»*

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

При наявності у аспіранта документів підтверджуючих його участь у олімпіадах за темою семінарського заняття або розділу навчальної дисципліни можуть зараховуватись за відповідною тематикою та відповідними балами РСО

Рекомендації аспірантам

Працюючи на лекції, аспіранту варто конспектувати основні події, поняття, класифікації, визначення, про які розповідатиме викладач. Якщо аспірант буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, він зможе застосувати його при виконанні творчого чи індивідуального завдання, а також при підготовці до того чи іншого семінарського заняття.

При виникненні запитань, незрозуміння певних положень, що прозвучали під час лекції, а також виникли під час підготовки до семінарських занять, МКР, а також індивідуального завдання (реферат) аспіранту варто обов'язково обговорити їх із викладачем.

На семінарському занятті навіть добре підготовлений аспірант не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись в обговорення того чи іншого питання, при цьому демонструючи високий науко-теоретичний рівень. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише добре засвоїти навчальний матеріал, а й успішно пройти семестровий контроль.

Важливим компонентом підготовки аспіранта до семінарських занять чи написання індивідуального завдання (реферат) є вироблення у нього вміння глибокого аналізу історіографічних джерел та літератури. Це не лише позитивно вплине на кількість набраних балів з даної навчальної дисципліни, а й у майбутньому допоможе аспіранту у здійсненні історіографічного огляду та аналізу джерельної бази у власній дисертаційній роботі.

Позааудиторні заняття

Заняття з оформлення списку використаних джерел та публічний захист доповіді можуть бути проведені в Науково-технічній бібліотеці ім. Г. І. Денисенка (за попередньою згодою).

Можлива участь аспірантів у всеукраїнській науково-практичній конференції «Історія, культура, пам'ять у науковому вимірі: стан, перспективи».

Дистанційне навчання

В умовах дистанційного режиму організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання: платформи дистанційного навчання «Сікорський» та «Електронний кампус».

Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять. Заняття проходять з використанням сучасних ресурсів проведення онлайн-зустрічей (організація відео-конференцій).

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено

Проф. каф. історії, проф., д.і.н. Хитровська Юлія Валентинівна

посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ

Розглянуто НМКУ 032 «Історія та археологія» (протокол № 8 від 29 червня 2021р)

Ухвалено кафедрою історії (протокол № 16 від 29 червня 2021р.)

Погоджено Методичною комісією факультету ФСП¹ (протокол № 6 від 29 червня 2021р.)

¹ Методичною радою університету – для загальноуніверситетських дисциплін.

Перелік питань до семестрового контролю (залік)

Зразок залікового білету

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Рівень вищої освіти

Третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 032 Історія та археологія

(код і назва напрямку підготовки)

Освітня програма Історія

(код і назва спеціальності)

Навчальна дисципліна Історіографія історії України

(назва)

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № _____

1 *Питання з I блоку питань*2 *Питання з II блоку питань*

Затверджено на засіданні кафедри

Історії

(назва кафедри)

Протокол № _____

від « »

202 р.

Завідувач кафедри історії _____

(підпис)

(Прізвище та ініціали)

ПИТАННЯ для формування залікових білетів*

Питання I з блоку питань I

1. Дайте визначення поняття «українська історіографія» та «історіографія історії України», знайдіть між ними спільне та відмінне.
2. Охарактеризуйте предмет вивчення та визначте завдання навчальної дисципліни «Історіографія історії України», поясніть її роль у підготовці професійних істориків.
3. Розкрийте особливості методології та понятійно-термінологічний апарат «Історіографії історії України».
4. Проаналізуйте джерельну базу та літературу з «Історіографії історії України».
5. Проаналізуйте періодизацію «Історіографії історії України».
6. Охарактеризуйте найдавніші історичні уявлення в українській міфології та усній народній творчості.
7. Порівняйте язичницьке й християнське розуміння історичного процесу, знайдіть спільне й відмінне. Визначте вплив виникнення писемності на розвиток історичних знань в українських землях.
8. Проаналізуйте історіографію часів формування людських цивілізацій на території України.
9. Висвітліть питання про найдавніші державні утворення в українських землях в історичних дослідженнях.

10. Проаналізуйте історіографію проблеми походження та стародавньої історії слов'ян.
11. Висвітліть проблему виникнення Київської Русі у вітчизняній та зарубіжній історичній літературі.
12. Охарактеризуйте історичні погляди мислителів Київської Русі.
13. Проаналізуйте розвиток історичних знань в Галицько-Волинській державі, оцініть місце і роль Галицько-Волинського літопису в цьому процесі.
14. Визначте місце західноруських літописів в історіографії історії України.
15. Розкрийте зміст українських літописів к. XVI – I половини XVII ст., оцініть їх значення для української історичної думки.
16. Охарактеризуйте мемуарну літературу та полемічні твори XVI – I половини XVII ст.
17. Проаналізуйте суспільно-політичні умови для розвитку історичних знань в Україні в другій половині XVII ст.
18. Поясніть роль Києво-Могилянського колегіуму (академії) у розвитку української історичної думки XVII ст.
19. Проаналізуйте козацько-старшинські літописи XVII ст.
20. Охарактеризуйте монастирські літописи XVII ст.
21. Дайте характеристику історіографії життя та діяльності Богдана Хмельницького.
22. Визначте суспільно-політичне підґрунття розвитку української історичної думки у XVIII ст.
23. Проаналізуйте зміст «Действия презелой брани Богдана Хмельницкого» Г. Грабянки та «Літопис» С. Величка.
24. Охарактеризуйте наукову діяльність Ф. Прокоповича та визначте її вплив на формування гуманітарних наук в Україні та Росії.
25. Проаналізуйте суспільно-політичні умови та розвиток української історичної думки в другій половині XVIII ст. – першій третині XIX ст.
26. Дайте характеристику початку антикварної та археографічної діяльності, проаналізуйте перші спроби документалізації української історії.

Питання II з блоку питань II

27. Визначте місце і роль «Історії Русів» в розвитку української історичної думки.
28. Проаналізуйте особливості розвитку історичних знань в західноукраїнських землях у другій половині XVIII – першій третині XIX ст.
29. Розкрийте причини формування університетських осередків української історичної науки, проаналізуйте наукову діяльність М. Максимовича і М. Костомарова.
30. Визначте вплив творчості Т. Шевченка на розвиток національної історіографії.
31. Охарактеризуйте наукову діяльність В. Антоновича та основні здобутки його наукової школи.
32. Проаналізуйте роботу Київської археографічної комісії та історичних товариств (Історичне Товариство Нестора Літописця у Києві, Одеське товариство історії та старожитностей, Південно-Західний відділ Імператорського російського географічного товариства у Києві).
33. Охарактеризуйте особливості розвитку західноукраїнської історичної думки середини та другої половини XIX ст.

34. Розкрийте значення «обласницької школи» Д. Багалія для розвитку української історичної науки.
35. Визначте, у чому полягав вплив Української національно-демократичної революції 1917–1921 рр. на розвиток історичної науки.
36. Проаналізуйте процес утворення мережі українських еміграційних наукових установ та їх діяльність.
37. Охарактеризуйте процес виникнення та діяльність історичної школи М. Грушевського у Львові.
38. Розкрийте зміст наукової схеми історії України М. Грушевського як нової моделі історичного розвитку східнослов'янських народів.
39. З'ясуйте місце і роль Українського наукового товариства у Києві в утвердженні національної історіографії.
40. Проаналізуйте процес створення УАН та науково-дослідницьких установ історичного профілю.
41. Оцініть значення повернення з еміграції М. Грушевського, проаналізуйте діяльність його історичної школи в Києві.
42. Охарактеризуйте результати діяльності «нової революційної школи» М. Слабченка.
43. Проаналізуйте організаційну структуру науково-дослідних установ марксистського спрямування, охарактеризуйте діяльність М. Яворницького як керівника марксистського напрямку.
44. Визначте особливості радянзації історичної науки в західноукраїнських землях (1939–1941рр.), порівняйте з аналогічними процесами в УСРР/УРСР в 1920–1930-ті рр.
45. Охарактеризуйте діяльність Інституту історії АН УРСР. Проаналізуйте науковий доробок Н. Полонської-Василенко, О. Оглоблина, М. Петровського.
46. Розкрийте особливості діяльності українських істориків в умовах гітлерівської окупації, визначте вплив на розвиток української історичної думки українського руху опору, діяльності обох течій Організації українських націоналістів (С. Бандера, А. Мельник), Української повстанської армії.
47. Проаналізуйте процес відновлення діяльності історичних установ в УРСР та в діаспорі, охарактеризуйте стан української історичної думки в умовах агонії сталінізму.
48. Розкрийте значення хрущовської «відлиги» та критики культу особи Й. Сталіна для розвитку історичних досліджень з історії України в УРСР.
49. Проаналізуйте наукові здобутки творчих особистостей шістдесятництва (Ф. Шевченко, М. Брайчевський, О. Апанович, О. Компан).
50. Визначте, у чому полягала роль Українського історичного товариства як центру історичної думки в діаспорі.
51. Охарактеризуйте кризу історичної науки в Україні в 1980-х – 1990-х рр., проаналізуйте організаційні зміни в системі науково-дослідних установ історичної науки в незалежній Україні.
52. Розкрийте процес наближення до європейських стандартів підготовки кадрів вищої історичної освіти, визначте його проблеми та перспективи.

53. Проаналізуйте процес методичної та методологічної переорієнтації пострадянських істориків України, дайте аргументовану оцінку роботі над створенням наукової історії України.
54. Оцініть роботу сучасних українських істориків над опрацюванням дискусійних проблем вітчизняної історії.
55. Охарактеризуйте співпрацю українських пострадянських істориків з істориками української діаспори щодо дослідження історії України.

ЗАВДАННЯ НА МОДУЛЬНУ КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Рівень вищої освіти **Третій (освітньо-науковий)**

032 Історія та археологія

Освітня програма **Історія**

форма навчання **Денна**

Навчальна дисципліна **Історіографія історії України**

Модульна контрольна робота № _____

Питання з I блоку питань

Питання з II блоку питань

Питання з III блоку питань

Викладач _____

Ім'я ПРИЗВИЩЕ

ПИТАННЯ для формування завдань на модульну контрольну роботу:

Питання I з блоку питань I

1. Охарактеризуйте найдавніші історичні уявлення в українській міфології та усній народній творчості.
2. Порівняйте язичницьке й християнське розуміння історичного процесу, знайдіть спільне й відмінне. Визначте вплив виникнення писемності на розвиток історичних знань в українських землях.
3. Висвітліть питання про найдавніші державні утворення в українських землях в історичних дослідженнях.
4. Проаналізуйте історіографію проблеми походження та стародавньої історії слов'ян.
5. Висвітліть проблему виникнення Київської Русі у вітчизняній та зарубіжній історичній літературі.
6. Дайте характеристику історичних поглядів мислителів Київської Русі.
7. Проаналізуйте розвиток історичних знань в Галицько-Волинській державі, оцініть місце і роль Галицько-Волинського літопису в цьому процесі.
8. Визначте місце західноруських літописів в історіографії історії України.
9. Розкрийте зміст українських літописів к. XVI – I половини XVII ст., оцініть їх значення для української історичної думки.
10. Охарактеризуйте мемуарну літературу та полемічні твори XVI – I половини XVII ст.

Питання II з блоку питань II

11. Проаналізуйте суспільно-політичні умови для розвитку історичних знань в Україні в другій половині XVII ст.
12. Дайте характеристику історіографії життя та діяльності Богдана Хмельницького.
13. Визначте суспільно-політичне підґрунття розвитку української історичної думки у XVIII ст.

14. Проаналізуйте суспільно-політичні умови та розвиток української історичної думки в другій половині XVIII ст. – першій третині XIX ст.
15. Дайте характеристику початку антикварної та археографічної діяльності, проаналізуйте перші спроби документалізації української історії.
16. Проаналізуйте особливості розвитку історичних знань в західноукраїнських землях у другій половині XVIII – першій третині XIX ст.
17. Охарактеризуйте особливості розвитку західноукраїнської історичної думки середини та другої половини XIX ст.
18. Визначте, у чому полягав вплив Української національно-демократичної революції 1917–1921 рр. на розвиток історичної науки.
19. Проаналізуйте процес утворення мережі українських еміграційних наукових установ та їх діяльність.
20. Розкрийте зміст наукової схеми історії України М. Грушевського як нової моделі історичного розвитку східнослов'янських народів.

Питання III з блоку питань III

21. Проаналізуйте організаційну структуру науково-дослідних установ марксистського спрямування, охарактеризуйте діяльність М. Яворницького як керівника марксистського напрямку.
22. Визначте особливості радянзації історичної науки в західноукраїнських землях (1939–1941рр.), порівняйте з аналогічними процесами в УСРР/УРСР в 1920–1930-ті рр.
23. Охарактеризуйте діяльність Інституту історії АН УРСР. Проаналізуйте науковий доробок Н. Полонської-Василенко, О. Оглоблина, М. Петровського.
24. Проаналізуйте процес відновлення діяльності історичних установ в УРСР та в діаспорі, охарактеризуйте стан української історичної думки в умовах агонії сталінізму.
25. Розкрийте значення хрущовської «відлиги» та критики культу особи Й. Сталіна для розвитку історичних досліджень з історії України в УРСР.
26. Охарактеризуйте кризу історичної науки в Україні в 1980-х – 1990-х рр., проаналізуйте організаційні зміни в системі науково-дослідних установ історичної науки в незалежній Україні.
27. Розкрийте процес наближення до європейських стандартів підготовки кадрів вищої історичної освіти, визначте його проблеми та перспективи.
28. Проаналізуйте процес методичної та методологічної переорієнтації пострадянських істориків України, дайте аргументовану оцінку роботі над створенням наукової історії України.
29. Оцініть роботу сучасних українських істориків над опрацюванням дискусійних проблем вітчизняної історії.
30. Охарактеризуйте співпрацю українських пострадянських істориків з істориками української діаспори щодо дослідження історії України.

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
з навчальної дисципліни
Історіографія історії України
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня «доктор філософії»

форма навчання

денна

1. Рейтинг аспіранта з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- контроль залишкових знань на 2 лекціях;
- роботи на 5 семінарських заняттях;
- модульна контрольна робота (МКР);
- реферат

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Контроль залишкових знань на 2 лекціях (максимальна кількість балів за 1 контроль на лекції складає 7 балів):

повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд	7–6
достатньо повна відповідь (не менше за 75% потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», або незначні неточності)	5
– неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації)	4

2. Роботи на 5 семінарських заняттях (максимальна кількість балів на 1-му семінарському занятті складає 8 балів)

«відмінно» – творче розкриття одного з питань, вільне володіння матеріалом	8–7
«добре» – глибоке розкриття одного з питань дискусії	6
«задовільно» – повне розкриття одного з питань дискусії	5

3. Написання МКР з 3 питань (максимальна кількість балів за 1 питання складає 10 балів).

повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд	10–9
достатньо повна відповідь (не менше за 75% потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», або незначні неточності)	8–7
– неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації)	6

4. Виконання реферату (максимальна кількість балів Р складає 16 балів)..

«відмінно» – відповідність вимогам до змісту, структури та оформлення не менше ніж 90%	16–14
«добре» – робота відповідає вимогам змісту та структури, але має неточності в оформленні та містить не менше за 75% потрібної інформації	13–11
«задовільно» – робота не зовсім відповідає вимогам змісту та структури, має неточності в оформленні, незначні помилки в тексті та містить не менше за 60% потрібної інформації	10–9

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Підготовка для зарахування реферату не тез доповіді, а статті до фахового видання	8 балів	Надання реферату на перевірку пізніше від установленого терміну;	–5 балів
		Невчасне виконання МКР (на не	–5 балів

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
		запланованому занятті)	

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 14+40+30+16 = 100 \text{ балів.}$$

Умовою допуску до заліку є зарахування реферату, написання МКР не менше ніж на задовільно та стартовий рейтинг не менше 40 балів.

Залік складається з залікової роботи та балів отриманих за реферат

$$RD_{\text{зал}} = R_{\text{зал}} + R_{\text{інд.завд}} = 84+16 = 100 \text{ балів}$$

Залікова робота оцінюється із 84 балів та складається з двох питань. (максимальна кількість балів за 1 питання складає 42 бала)

повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації)	42–38
достатньо повна відповідь (не менше за 75% потрібної інформації)	37–32
неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації)	31–25

За її результатами аспірант отримує відповідну оцінку (ECTS та традиційних) відповідно до таблиці.

RD	Оцінка ECTS	Оцінка традиційна
95 – 100	відмінно	Відмінно
85 – 94	дуже добре	Добре
75 – 84	добре	
65 – 74	задовільно	Задовільно
60 – 64	достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	
RD < 60	незадовільно	Незадовільно

Теми рефератів

1. «Повість минулих літ» та її значення для української літописної традиції й розвитку знань про княжу Україну.
2. «Щоденники» Еріха Лясоти – джерело для вивчення історії України другої половини XVI ст.
3. Місце та значення «Хроніки з літописців стародавніх» Ф. Софоновича та Київського «Синопису» І. Гізеля для вивчення історії України.
4. Образ гетьмана Івана Мазепи в українській та зарубіжній літературі.
5. Втілення принципів народницької історіографії у творчості О. Лазаревського, О. Левицького, Д. Яворницького.
6. Життєвий шлях та науковий доробок О. Єфименко.
7. Наукова та державницька діяльність Д. Дорошенка.
8. М. Слабченко та його «нова революційна школа».
9. Життєвий шлях та наукова діяльність М. Яворницького.
10. Політичні репресії щодо українських істориків в 1920-х – 1930-х рр. та їх наслідки для історичної науки.
11. Пріоритетні наукові завдання з дослідження української історії Інституту історії України НАН України.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ оформлення реферату

з навчальної дисципліни

Історіографія історії України

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня «*доктора філософії*»

спеціальність 032 Історія та археологія

освітньо-наукова програма Історія

(назва)

форма навчання денна

РОЗРОБНИКИ:

проф., д.і.н., проф. каф. Хитровська Юлія Валентинівна

(посада, наукова ступінь, вчене звання, ПІБ)

(підпис)

(посада, наукова ступінь, вчене звання, ПІБ)

(підпис)

I. Загальні вимоги до реферату

Одне зі значень слова «реферат» (від лат. «referto» – доповідати, повідомляти) – це доповідь на будь-яку тему, підготовлена на підставі критичного огляду інших джерел². Методика реферування полягає в послідовному здійсненні операцій, пов'язаних з оцінкою, відбором, аналізом і узагальненням відомостей, які містяться в первинному джерелі³.

При виборі теми реферату з переліку тем, запропонованого в додатку Д головне – керуватися власними науковими інтересами. Можна також пропонувати власні теми рефератів, дотичні водночас до змісту навчальної дисципліни та до теми дисертаційного дослідження, аби в перспективі органічно вписати текст реферату в структуру дисертації.

Загальні рекомендації до реферату

- Мова – державна.
- Стиль – науковий.

Вимоги до оформлення реферату

Обсяг реферату: 15–20 сторінок без списку використаних джерел і літератури.

- Формат сторінок – А 4.
- Шрифт та кегель – Times New Roman, 14.
- Міжрядковий інтервал – 1,5.
- Поля: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – 20 мм.
- Простий план.
- Всі підписи в рефераті ставляться тільки синьою ручкою.

Структура реферату

Реферат складається з таких частин:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновок;
- список використаних джерел і літератури.

Титульний аркуш. При оформленні титульного аркуша враховується шаблон, наведений у додатку Д 2 до методичних рекомендацій.

Номер сторінки на титульному аркуші не ставиться.

Зміст до реферату містить перелік розділів, підрозділів і номери сторінок до них.

Вступ. Складається з постановки проблеми, обґрунтування її актуальності.

Основна частина. Перед тим, як приступити до написання основної частини, необхідно визначитися з назвами розділів і підрозділів – основні вимоги до реферату. В

² Кононенко В. О. Реферат // Українська бібліографічна енциклопедія. 23.06.2014. URL: <https://cutt.ly/3TrOpmR>

³ Варенко В. М., Горбунова О. В. Референтна справа. URL: <https://cutt.ly/qTrIXN8>

роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології⁴.

Текст реферату може супроводжуватися ілюстраціями, які допомагають розкрити мету й завдання.

Висновок. У висновку наводяться основні наукові результати, отримані автором особисто, стисло викладаються підсумки проведеного дослідження⁵.

Список використаних джерел і літератури слід розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні дисертацій), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку⁶.

Оформлюється список відповідно до чинного ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» або ж до одного з міжнародних стилів оформлення публікацій: MLA (Modern Language Association) style; APA (American Psychological Association) style; Chicago/Turabian style; Harvard style; Vancouver style.

II. Загальні вимоги до оформлення текстової частини реферату

Сторінки реферату мають бути пронумеровані. Першою є титульна сторінка, але на ній номер сторінки не ставиться, поточну нумерацію розпочинають указувати зі сторінки «Зміст». Номер сторінки ставлять у правому верхньому куті сторінки без крапки.

Розділи

1. *Заголовки структурних частин* роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ», друкують великими літерами з вирівнюванням по центру сторінки.

Кожен із цих підрозділів розпочинається з нової сторінки. Переносити слова у заголовку та підкреслювати їх не дозволяється. Структурні частини роботи, такі як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. (Не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ»).

2. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу (за допомогою «нерозривного переносу» комбінацією клавіш «**Enter + Shift**»).

Підрозділи, пункти

1. *Заголовки підрозділів* друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому самому рядку наводять заголовок

⁴ Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. 2007. № 6. С. 6.

⁵ Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. С. 160.

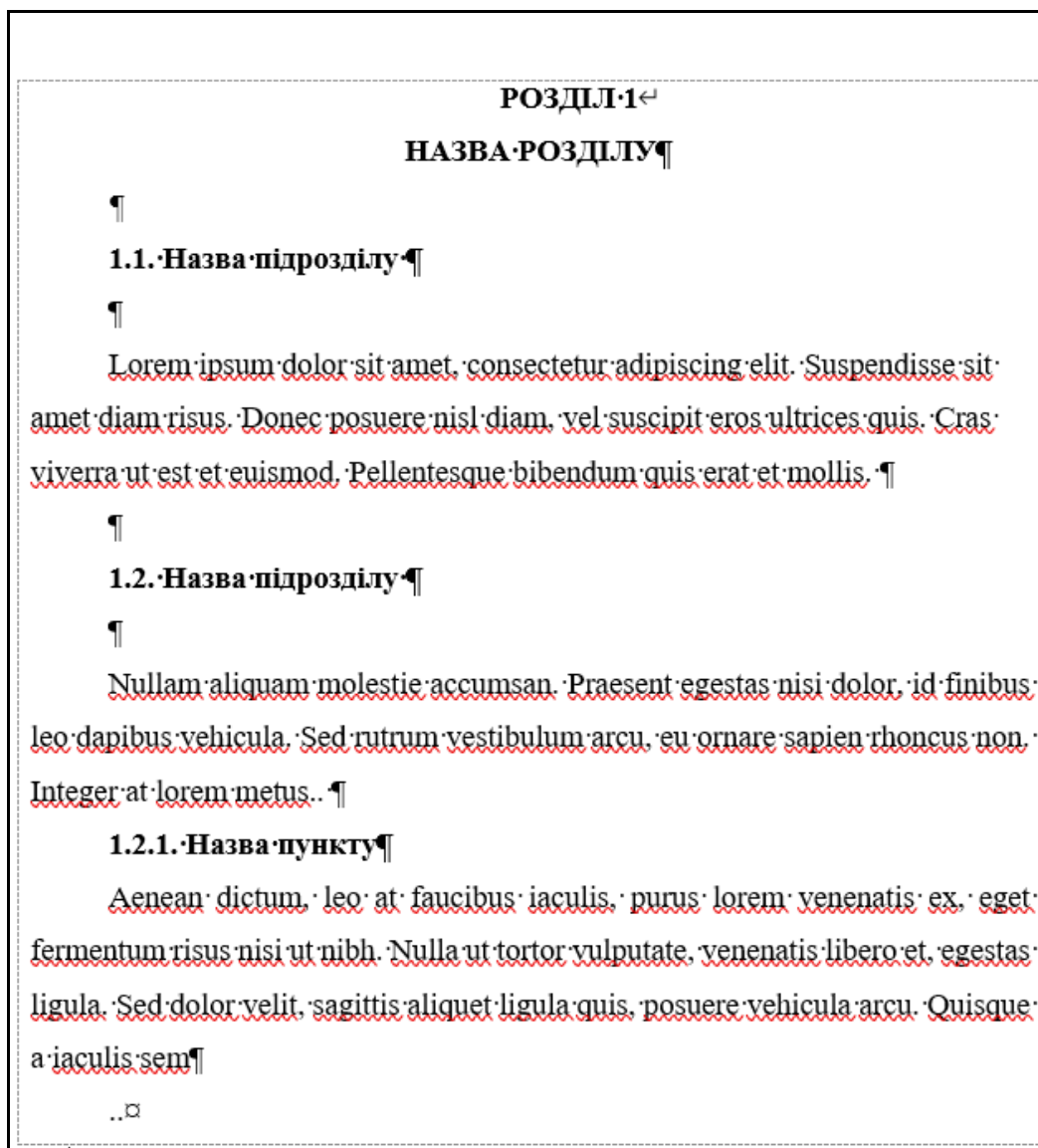
⁶ Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. 2007. № 6. С. 12.

підрозділу.

2. *Заголовки пунктів* друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

3. Між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом слід робити додатковий міжрядковий інтервал.

Приклад

Ілюстрації

1. *Ілюстрації* позначають словом «Рисунок» і нумерують. Рисунок обов'язково розміщують одразу після абзацу, де про нього йдеться. Назву рисунка наводять знизу (по центру) або праворуч від рисунка.

2. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках “(рис. 3.1)” або

зворот типу: "...як це видно з рис. 3.1⁷" або "...як це показано на рис. 3.1".

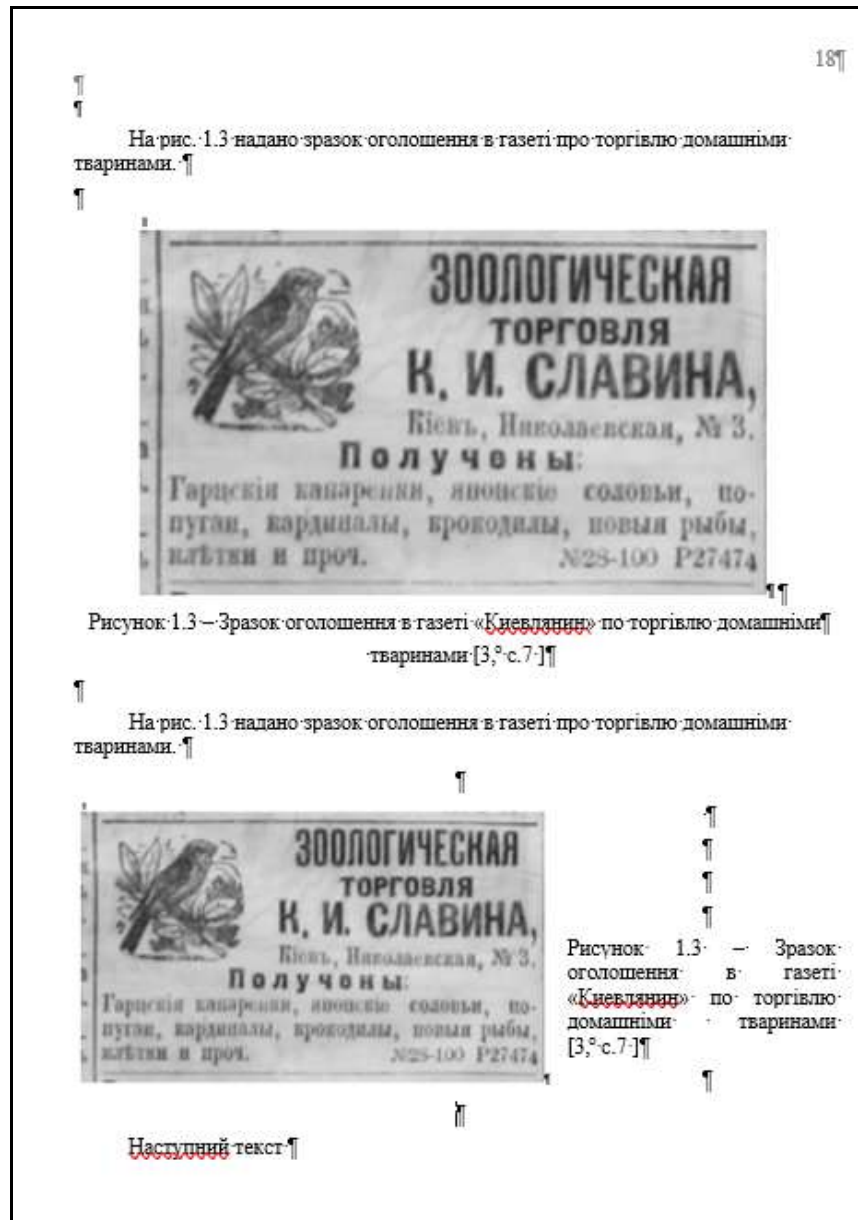
3. Підпис рисунку за алгоритмом:

«Рисунок [№ розділу[.]№ по порядку рисунку[]-Назва рисунку»

(Приклад: Рисунок 1.3 -Контурна карта території України X ст.)

4. Між текстом і рисунком, а також між назвою рисунка й текстом після рисунка слід робити додатковий міжрядковий інтервал⁸.

Приклад:

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Здобувач повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати. Цитата в тексті береться в дужки «» або «».

Використовуючи ідеї або розробки, що належать також і співавторам, разом з якими були написані наукові праці, здобувач повинен відзначити цей факт.

⁷ Звернути увагу, що при переносі в тексті посилання на рисунок номер рисунку окремо не переноситься від слова «рис.».

⁸ Мазур О. В. Основи наукових досліджень: Посібник для студентів філологічних спеціальностей. Вінниця, нова книга, 2013. С. 50.

У разі використання запозиченого матеріалу без посилання на автора та джерело робота не зараховується⁹.

Посилання в тексті роботи на джерела та цитати слід оформлювати відповідно до відповідно до чинного ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» або ж до одного з міжнародних стилів оформлення публікацій: MLA (Modern Language Association) style; APA (American Psychological Association) style; Chicago/Turabian style; Harvard style; Vancouver style.

Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2».

На всі таблиці роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3»¹⁰.

Посилання на цитату зазначається коротко у квадратних дужках номер джерела в списку літератури та вихідну сторінку цитати: «...[Текст цитати]....[10, с. 355]».)

Додатки

Додатки (за наявності) оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки і мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток _____» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А.

Ілюстрації й таблиці, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); таблиця (А.1) – перша таблиця додатка А¹¹.

⁹ Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. 2007. № 6. С. 6.

¹⁰ Мазур О. В. Основи наукових досліджень: Посібник для студентів філологічних спеціальностей. Вінниця, нова книга, 2013. С. 50.

¹¹ Мазур О. В. Основи наукових досліджень: Посібник для студентів філологічних спеціальностей. Вінниця, нова книга, 2013. С. 54.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ І ПРАВА
кафедра ІСТОРІЇ

РЕФЕРАТ

з дисципліни

Назва дисципліни

спеціальність

032 «Історія та археологія»

освітньо-наукова програма

Історія

На тему

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Виконав (-ла) здобувач (-ка) _X-го курсу

гр. ІА-Х1ф

ІВАНОВ ІВАН ІВАНОВИЧ

Засвідчую, що у роботі немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач (-ка) _____

Перевірив (-ла)

_____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Київ – 20xx_р.